

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

BAKALÁRSKA PRÁCA

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA NÁRODNÉHO HOSPODÁRSTVA

**Postavenie spracovateľského priemyslu v Českej republike v porovnaní s inými
ekonomikami**

**The Status of the Manufacturing Industry in the Czech Republic Comparing with Other
Economies**

Študent: Marián Hlaváč

Vedúci bakalárskej práce: Ing. Natalie Uhrová, Ph.D.

Ostrava 2010

Zadání bakalářské práce

Student: **Marián Hlaváč**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R027 Národní hospodářství
Téma: **Postavenie spracovateľského priemyslu v Českej republike v porovnaní s inými ekonomikami**
The Status of the Manufacturing Industry in the Czech Republic Comparing with Other Economies

Zásady pre vypracování:

1. Úvod
2. Vymedzenie spracovateľského priemyslu
3. Spracovateľský priemysel v ČR z makroekonomického pohľadu
4. Porovnanie postavenia spracovateľského priemyslu v ČR a vo vybraných krajinách
5. Záver

Zoznam použitej literatúry

Zoznam skratiek

Prehlásenie o využití výsledkov bakalárskej práce

Prílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HABERLE, H.: Průmyslová elektronika a informační technologie. Europa – Sobotáles cz. s.r.o., 2003.

ISBN: 80-86706-04-4

JUROVÁ, M.: Evropská unie odvětví a infrastruktura. Computer Press (CP Books), 1999. ISBN (EAN): 80-7226-219-x

NEČADOVÁ, M., PRUCHA, Š., BREŇOVÁ, L., SOUKUPOVÁ, J.: Primární výzkum ve zpracovatelském průmyslu. In Sborník GAČR 402/03/1315. Melandrium, 2005. ISBN: 80-86175-43-X

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Natalie Uhrová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11. 2009

Datum odevzdání: 07.05. 2010

Ing. Zuzana Kučerová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Miestoprísažne prehlasujem, že som celú bakalársku prácu, vrátane všetkých príloh,
vypracoval samostatne.“

V Ostrave, dňa _____

Marián Hlaváč

OBSAH

1 ÚVOD	8
2 VYMEDZENIE SPRACOVATEĽSKÉHO PRIEMYSLU.....	10
2.1 Klasifikácia ekonomických činností.....	11
2.1.1 Odvetvová klasifikácia ekonomických činností (OKEČ).....	13
2.1.2 Klasifikácia ekonomických činností CZ-NACE.....	13
2.1.3 Hodnotenie priemyslu z geografického hľadiska.....	14
3 SPRACOVATEĽSKÝ PRIEMysel V ČR Z MAKROEKONOMICKÉHO POHLĎADU...17	
3.1 Priemysel v ČR.....	18
3.1.1 Spracovateľský priemysel ČR.....	18
3.1.1.1 Tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb.....	20
3.1.1.2 Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle.....	21
3.1.1.3 Produktivita práce	22
3.1.1.4 Zahraničný obchod ČR v rámci spracovateľského priemyslu.....	23
3.2 Spracovateľský priemysel v súčasnosti.....	24
4 POROVNANIE POSTAVENIA SPRACOVATEĽSKÉHO PRIEMYSLU V ČR A VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH.....	25
4.1 Priemysel na Slovensku.....	26
4.1.1 Spracovateľský priemysel v SR	27
4.1.1.1 Tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb.....	28
4.1.1.2 Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle.....	29
4.1.1.3 Produktivita práce.....	30
4.1.1.4 Zahraničný obchod SR v rámci spracovateľského priemyslu.....	31

4.1.1.5 Obchodná bilancia ČR a SR v rámci spracovateľského priemyslu.....	32
4.2 Priemysel v Nemecku.....	34
4.2.1 Spracovateľský priemysel Nemecka.....	35
4.2.1.1 Tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb.....	36
4.2.1.2 Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle.....	37
4.2.1.3 Produktivita práce.....	38
4.2.1.4 Zahraničný obchod SR v rámci spracovateľského priemyslu.....	39
4.2.1.5 Obchodná bilancia ČR a Nemecka v rámci spracovateľského priemyslu.....	39
4.3 KOMPARÁCIA ČR, SR, NEMECKA S EU 27.....	42
4.3.1 Podiel spracovateľského priemyslu na HPH.....	42
4.3.2 Podiel spracovateľského priemyslu na celkovej zamestnanosti.....	44
4.3.3 Index priemyselnej produkcie.....	46
5 ZÁVER.....	48

POUŽITÉ ZDROJE

ZOZNAM SKRATIEK

Prehlásenie o využití výsledkov bakalárskej práce

Úvod

Spracovateľský priemysel spracováva suroviny z poľnohospodárstva a ťažobného priemyslu. Vyrába prostriedky, ktoré uspokojujú ľudské potreby a tiež k ďalšej výrobnej činnosti. K tomuto odvetviu patrí priemysel hutnícky, strojársky, chemický, drevársky, textilný a iné.

Cieľom mojej bakalárskej práce je porovnať postavenie spracovateľského priemyslu v Českej republike a vo vybraných ekonomikách z makroekonomického pohľadu. Pre toto porovnanie som si vybral susedné štáty - ekonomiky Slovenskej republiky a Nemecka. Slovensko a Česká republika sú si kultúrne a jazykovo blízko, majú spoločné dlhoročné skúsenosti zo života v rámci spoločného československého štátu. Do určitej doby mali teda spoločnú ekonomiku. Medzi Českom a Nemeckom sú tradične veľmi intenzívne hospodárske vzťahy. Nemecko je najväčším priamym zahraničným investorom v Českej republike.

Spracovateľský priemysel hodnotím v rozmedzí rokov 2006 až 2008 z pohľadu tržieb za predaj vlastných výrobkov a služieb, vývoja počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle, produktivity práce, zahraničného obchodu.

V prvej kapitole sa venujem vymedzeniu spracovateľského priemyslu, čo do tohto odvetvia konkrétne patrí, a to aj podľa klasifikácie ekonomických činností. Kapitola približuje Odvetvovú klasifikáciu ekonomických činností (OKEČ) a Medzinárodnú klasifikáciu ekonomických činností (NACE – CZ), ktorá od 1.1.2008 nahradila dovtedy používanú OKEČ.

Druhá kapitola je zameraná na spracovateľský priemysel v Českej republike. Približuje aké boli tržby za predané vlastné výrobky a služby v spracovateľskom priemysle, aká je zamestnanosť a produktivita práce v tomto priemysle.

Aby bol splnený cieľ bakalárskej práce, teda aby bola Česká republika v rámci spracovateľského priemyslu porovnaná s inými ekonomikami, v ďalšej kapitole sa zaoberám spracovateľským priemyslom v Slovenskej republike a Nemecku z makroekonomického pohľadu.

V poslednej kapitole uvádzam porovnanie spracovateľského priemyslu ČR, SR, Nemecka s krajinami EU 27 z rôznych hľadísk, ako podiel na hrubej pridanej hodnote, podiel spracovateľského priemyslu na celkovej zamestnanosti a index priemyselnej produkcie.

2. Vymedzenie spracovateľského priemyslu

Spracovateľský priemysel je mechanická, fyzikálna alebo chemická premena materiálov, substancií alebo komponentov na nové produkty. Vstupy spracovateľského priemyslu pochádzajú z poľnohospodárstva, lesníctva, rybolovu, ťažby a iných výrobných činností. Výrobné jednotky v sekcii výroby sa označujú ako podniky, závody, továrne alebo mlyny a je pre ne typické používanie elektrických strojov a zariadení pre spracovanie materiálov. Patria tu aj výrobné jednotky, ktoré menia materiály alebo substancie na nové produkty ručne alebo pri domácej výrobe, a tiež tie, ktoré sa zaoberajú predajom vlastných výrobkov.

Výrobné jednotky môžu spracovávať materiály (na vlastný účet) alebo si na túto činnosť môžu najímať službu iných výrobných jednotiek. Vtedy ide o dodanie priemyselných prác. Oba typy týchto výrobných jednotiek patria do výroby. Nový výrobok môže byť dokončený pre ďalšie využitie napríklad v priemysle, pre konečnú spotrebu alebo môže byť dokončený ako polotovar a stať sa tak vstupom pre ďalšiu výrobu.

Za výrobu nových produktov sa považuje aj renovácia a rekonštrukcia produktov, preto aj tieto činnosti patria do spracovateľského priemyslu. Výsledkom výrobného postupu sú hotové výrobky určené pre užívanie a spotrebovanie alebo polotovary slúžiace k ďalšiemu opracovaniu či spracovaniu. Súčasťou spracovateľského priemyslu sú tiež činnosti spojené s výrobou špeciálnych dielov, doplnkov, príslušenstva, ich následnej montáže, špecializovaná údržba, opravy a inštalácia strojov a zariadení. Z uvedeného vyplýva, že do hospodárskeho odvetvia sekcie „Spracovateľský priemysel“ až na výnimky (spracovanie čerstvých rýb, impregnácia dreva, pasterizácia mlieka atď.) sa zahŕňa premena materiálov na nové produkty.

2.1 Klasifikácia ekonomických činností

Typickou črtou priemyslu je jeho veľmi diferencovaná štruktúra. V priebehu vývoja priemyslu sa objavovali nové druhy výroby i celých priemyselných odvetví. Niektoré odvetvia postupne začali strácať význam, význam iných výrob naopak rástol a osamostatňovali sa odvetvia (napr. výroba motorových vozidiel). Pretože pri sledovaní priemyslu ako celku prakticky nejde vystihnúť tendenciu vo vývoji jednotlivých oborov a odvetví, bolo nutné vytvoriť klasifikáciu priemyslu. Táto klasifikácia člení priemysel na menšie celky, ktoré majú spoločné znaky. Klasifikačným kritériom pre členenie priemyslu je **funkcia využitia finálnych výrobkov**. Toto členenie bolo používané českou štatistikou až do roku 1993 a rozdeľovalo priemysel na dve časti, ktoré sa ďalej členili na 18 základných odvetví:

A ťažký priemysel (výroba výrobných prostriedkov)

- priemysel palív
- energetický priemysel
- hutníctvo železa
- hutníctvo neželezných kovov
- chemický priemysel
- strojársky priemysel
- elektrotechnický a kovospracujúci priemysel
- priemysel stavebných hmôt
- drevospracujúci priemysel

B ľahký priemysel (výroba spotrebných predmetov)

- priemysel papiera a celulózy
- priemysel skla, keramiky a porcelánu
- textilný priemysel
- odevný priemysel
- kožiarsky priemysel
- polygrafický priemysel
- priemysel potravín a pochutín
- mraziarenská, žriedlová a tabaková výroba

- ostatná priemyselná výroba

Táto klasifikácia nebola príliš presná, pretože existoval celý rad odvetví, ktorých produkcia mala povahu finálnych výrobkov pre spotrebiteľa a boli zaradené do odvetví ťažkého priemyslu (napr. farmaceutický priemysel alebo výroba kozmetiky, ktoré boli radené do chemického priemyslu), a naopak niektoré odvetvia ľahkého priemyslu z veľkej časti vyrábali produkty, ktoré boli ďalej používané ako výrobné prostriedky (napr. výroba celulózy alebo niektoré sklárske a keramické prevádzky).

V súčasnej dobe je najčastejšie používaným kritériom pre členenie priemyslu **charakter postavenia výrobného procesu k výstupným surovinám**. Podľa tejto klasifikácie sa priemysel člení na tri odvetvia:

- **ťažba nerastných surovín**
- **spracovateľský priemysel**
- **výroba a rozvod elektriny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu.**

Toto členenie vychádza z poslednej revízie štatistickej klasifikácie ekonomických činností NACE.¹

Štruktúra ekonomických činností, ktoré sa vykonávajú v rámci národného hospodárstva Českej republiky sa z hľadiska potrieb štatistiky od roku 1994 delí podľa **Odvetvovej klasifikácie ekonomických činností (OKEČ)**, ktorá bola vypracovaná na báze európskej klasifikácie činností NACE (Nomenclature générale des activités économiques dans les Communautés Européennes). Od 1.1. 2008 došlo v českej štatistickej praxi k zásadnej zmene, začala platiť nová **Klasifikácia ekonomických činností (CZ-NACE)**, kompatibilná s NACE rev. 2.

¹ Zdroj: ↑http://www.michalkovacic.com/files/93_geografiapriemysluklasifikaciapriemyslu.pdf ↓ [2]

2.1.1 Odvetvová klasifikácia ekonomických činností (OKEČ)

Odvetvová klasifikácia ekonomických činností (Príloha A) bola do štatistickej praxe zavedená v roku 1994. Používa sa pre triedenie jednotiek podľa druhu ekonomickej činnosti, ktorou sa zaoberajú. Jednotlivé ekonomické činnosti sú usporiadané do 17 sekcií (A – Q), ktoré sa ďalej členia do subsekcí, oddielov, skupín, tried a podtried podľa charakteru, štruktúry a vývoja činností. Spracovateľský priemysel je do klasifikácie zaradený v sekcii pod písmenom D.

Spracovateľský priemysel sa podľa predmetu výroby na základe klasifikácie OKEČ člení do 23 oddielov (Príloha B), ktoré sa ďalej členia.

2.1.2 Klasifikácia ekonomických činností CZ-NACE

Český štatistický úrad zaviedol od 1.1.2008 Klasifikáciu ekonomických činností (CZ-NACE), ktorá bola vypracovaná podľa medzinárodnej štatistickej klasifikácie ekonomických činností, v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES), ktorým sa zavádza štatistická klasifikácia ekonomických činností NACE Revízia 2. Nová klasifikácia berie do úvahy technologický rozvoj a štrukturálne zmeny hospodárstva za posledné roky, viac dbá na hospodársku realitu a je lepšie porovnateľná s inými klasifikáciami. Ekonomické činnosti sú v tejto klasifikácii rozdelené do 21 sekcií (A-U), ďalej členených do oddielov, skupín, tried a podtried. Spracovateľský priemysel je v klasifikácii zaradený v tretej sekcii pod písmenom C (Príloha C).

Spracovateľský priemysel sa podľa predmetu výroby na základe klasifikácie CZ-NACE člení do 24 oddielov (Príloha D), ktoré sa ďalej členia.

2.1.3 Hodnotenie priemyslu z geografického hľadiska

Na hodnotenie priemyslu sa využíva veľké množstvo štatistických metód. Zásadný nedostatok aktuálnych a presných dát však neumožňuje hodnotiť priemysel na území detailnejšie, najmä na regionálnej úrovni.

Základné metódy hodnotenia priemyslu:

Veľkosť priemyslu

Ide o najjednoduchší ukazovateľ, ktorým je možné charakterizovať priemyselnú výrobu. Ako kritéria hodnotenia priemyslu sa najčastejšie používajú ukazovatele charakterizujúce *veľkosť zamestnanosti v priemysle alebo hodnotu výroby*. Ako príklady je možné uviesť počet pracovníkov, objem výroby produktov, obrat výroby, zisk, hodnotu základných prostriedkov atď.

Štruktúra priemyslu

Vyjadrením štruktúry priemyslu v určitej územnej jednotke môžeme hodnotiť *význam jednotlivých odvetví v danej priestorovej jednotke*. Obyčajne sa používa podiel jednotlivých priemyselných odvetví na celkovej hodnote priemyslu daného regiónu, pri použití základných ukazovateľov veľkosti priemyslu.

Často sa vyjadruje aj vnútorná štruktúra jednotlivých priemyselných odvetví (najmä s ohľadom na zamestnanosť). Typický príklad je vyrovnanie textilného priemyslu a hutníctva s ohľadom na štruktúru zamestnanosti podľa pohlavia. V prípade ďalších odvetví nás môže zaujímať napr. vzdelanostná štruktúra (napr. hi-tech odbory – podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva).

Špecializácia a diverzifikácia priemyslu

Ukazovatele špecializácie a diverzifikácie priemyslu sa používajú na vyjadrenie miery štruktúry priemyslu v danej územnej jednotke.

Špecializáciu priemyslu je štruktúra priemyslu v danej územnej jednotke, ktorá sa vyznačuje vysokým podielom jedného alebo niekoľkých priemyselných odvetví. Ukazovateľom hodnotenia špecializácie priemyslu je **index špecializácie**, ktorý informuje o špecializácii územia z hľadiska odvetvovej štruktúry priemyslu. Index špecializácie poskytuje

predstavu o stupni významnosti priemyselného odvetvia v danej územnej jednotke v porovnaní s postavením priemyselného odvetvia v hierarchicky vyššej priestorovej jednotke. Vypočítame ho:

$$I_{si} = \frac{\frac{P_{io}}{P_{ic}}}{\frac{P_{jo}}{P_{jc}}}$$

kde,

I_{si} - index špecializácie i-tej teritoriálnej jednotky ($i = 1, 2, \dots, n$),

P - počet zamestnaných (hodnota produkcie),

o - zamestnaní (hodnota produkcie) v danom priemyselnom odvetví,

c - zamestnaní (hodnota produkcie) v priemysle celkom,

i - región hierarchicky nižší,

j - región hierarchicky vyšší.

Index sa pohybuje v hodnotách okolo 1. V prípade, že je hodnota viac ako 1, špecializácia priemyslu v danej jednotke je väčšia ako v jednotke hierarchicky vyššej. Naopak, ak index nadobúda hodnotu menšiu ako 1, špecializácia je väčšia v hierarchicky vyššej jednotke.

Diverzifikácia priemyslu je rovnovážna štruktúra priemyselných odvetví v danom regióne. Absolútna diverzifikácia (minimálna špecializácia) nastáva pri zastúpení všetkých priemyselných odvetví rovnakým podielom na štruktúre priemyslu regiónu. Najbežnejšími mierami diverzifikácie sú **čistý a hrubý index diverzifikácie**.

Hrubý index diverzifikácie (HID) je hodnota, ktorá predstavuje *kumulatívny súčet čiastkových podielov jednotlivých priemyselných odvetví (zoradených podľa veľkosti počtu pracovníkov od najmenšieho počtu k najväčšiemu) danej územnej jednotky*. Pri členení priemyslu napr. na 16 odvetví znamená maximálna hodnota hrubého indexu diverzifikácie (1600) najnižší stupeň diverzifikácie (maximálnu špecializáciu), kedy jeden odbor predstavuje 100% počtu pracovníkov potravinárskeho priemyslu.

Minimálna hodnota indexu (850) znamená najvyšší stupeň diverzifikácie, t.j. že v danej územnej jednotke je rovnomerné zastúpenie všetkých 16-ich analyzovaných odvetví priemyslu.

Čistý index diverzifikácie (ČID) predstavuje pomer absolútnej hodnoty rozdielu hrubého indexu diverzifikácie študovanej územnej jednotky (*i*) a hrubého indexu diverzifikácie územnej jednotky hierarchicky vyššej (*r*) a rozdielu maximálnej hodnoty hrubého indexu a hrubého indexu diverzifikácie hierarchicky vyššej územnej jednotky, násobený hodnotou 1000.

$$\text{ČID}_i = \frac{HID_i - HID_r}{HID_{max} - HID_r} \times 1000$$

pričom,

ČID_{*i*} – čistý index diverzifikácie *i*-teho okresu,
HID_{*i*} – hrubý index diverzifikácie *i*-teho okresu,
HID_{*r*} – hrubý index diverzifikácie Českej republiky,
HID_{max} – maximálny hrubý index diverzifikácie.

Hodnoty ČID sa pohybujú teoreticky v intervale 0 až 1000. Keď je ČID rovný 0, tak má územná jednotka najvyšší stupeň diverzifikácie. Ak sa ČID rovná 1000, má územná jednotka najnižší stupeň diverzifikácie (maximálna špecializácia).

Koncentrácia priemyslu

Najjednoduchší spôsob vyjadrovania koncentrácie priemyslu sú výpočty **hustoty priemyslu** (prepočet základných ukazovateľov – napr. počet zamestnaných alebo hodnota výroby – na jednotku plochy) a **intenzity priemyslu** (prepočet základných ukazovateľov – napr. počet zamestnaných alebo hodnota výroby – na počet obyvateľov, prípadne na počet ekonomicky aktívnych).

3. Spracovateľský priemysel v Českej republike z makroekonomického pohľadu

Pri spracovaní témy spracovateľského priemyslu z makroekonomického hľadiska som využil nasledujúce ukazovatele:

Tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb (v bežných cenách) – tržby za predaj vlastnej hmotnej a nehmotnej produkcie externým odberateľom.

Celkový počet zamestnancov – zahŕňa zamestnancov, ktorí sú kvantifikovaní priemerným evidenčným počtom zamestnancov

Produktivita práce z účtovnej pridanej hodnoty (v bežných cenách) – pomer účtovnej pridanej hodnoty a celkového prepočítaného počtu zamestnaných osôb, pričom účtovná pridaná hodnota (v b.c.) je rozdielom medzi výkonmi a výkonovou spotrebou.

Osobné náklady (v b.c.) – zahŕňajú všetky pôžitky zamestnancov i osôb pracujúcich na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o činnosti, vrátane nákladov na zákonné a ostatné sociálne poistenie.

Vývoz – vyjadruje hodnotu tovaru odoslaného do zahraničia, ktoré prestúpilo štátnu hranicu za účelom jeho trvalého alebo dočasného ponechania v zahraničí.

Dovoz – vyjadruje hodnotu tovaru prijatého zo zahraničia, ktoré prestúpilo štátnu hranicu za účelom jeho trvalého alebo dočasného ponechania v tuzemsku.

3.1 Priemysel v ČR

Priemyslom sa rozumie ťažba nerastných surovín, spracovateľský priemysel a výroba rozvod elektriny, plynu a vody.

Priemysel sa na tvorbe HDP podieľa nasledovne:

- poľnohospodárstvo 2,8 %.
- služby 62,2 %
- priemysel 35 %

Z toho:

- spracovateľský priemysel 84 %
- výroba plynu a rozvod elektriny 12,5 %
- ťažba nerastných surovín 3,5 %

Na zamestnanosti sa jednotlivé sektory podieľajú:

- služby 56,2 %
- priemysel 40,2 %
- poľnohospodárstvo 3,6 %.

3.1.1 Spracovateľský priemysel ČR

Spracovateľský priemysel v Českej republike je jedným z rozhodujúcich zdrojov tvorby hrubého domáceho produktu (HDP). V roku 2008 jeho podiel na tvorbe hrubej pridanej hodnoty predstavoval 25,1 %, čo bol pokles oproti roku 2007. Oproti roku 2007 sa znížil aj podiel spracovateľského priemyslu na celkových tržbách priemyslu (z 92,6 % na 89,2 %).

Oproti predchádzajúcim rokom, kedy bola v popredí spracovateľského priemyslu výroba dopravných prostriedkov, výroba gumových a plastových výrobkov, výroba a opravy strojov a zariadení, hrali hlavnú úlohu v roku 2008 v súvislosti s ekonomickou recesiou výroba elektrických a optických prístrojov a zariadení, výroba chemických látok, prípravkov, liečiv a chemických vlákien, výroba koksu, jadrových palív a rafinérске spracovanie ropy a výroba potravinárskych výrobkov, nápojov, tabakových výrobkov. Už dlhšie trvajúci útlm v

textilnom, odevnom a kožiarskom priemysle, teda v sektoroch náročných na pracovnú silu s relatívne nízkou úrovňou kvalifikácie pracovníkov, sa v roku 2008 ešte prehĺbil. Ekonomickou krízou bol zasiahnutý aj sklársky priemysel.

V roku 2008 sa výrazne spomalilo tempo rastu tržieb v spracovateľskom priemysle. Hlavným dôvodom by mohla byť globálna kríza v automobilovom priemysle, ktorého podiel na celkových tržbách spracovateľského priemyslu je 18 – 19 %. Tržby stúpili vo výrobe elektrických a optických prístrojoch a v chemickom priemysle.

Nepriaznivý vývoj v tržbách a dopyte sa prejavil aj v zahraničnom obchode spracovateľského priemyslu. Obrat zahraničného obchodu v porovnaní s rokom 2007 klesol o 1,7 %.

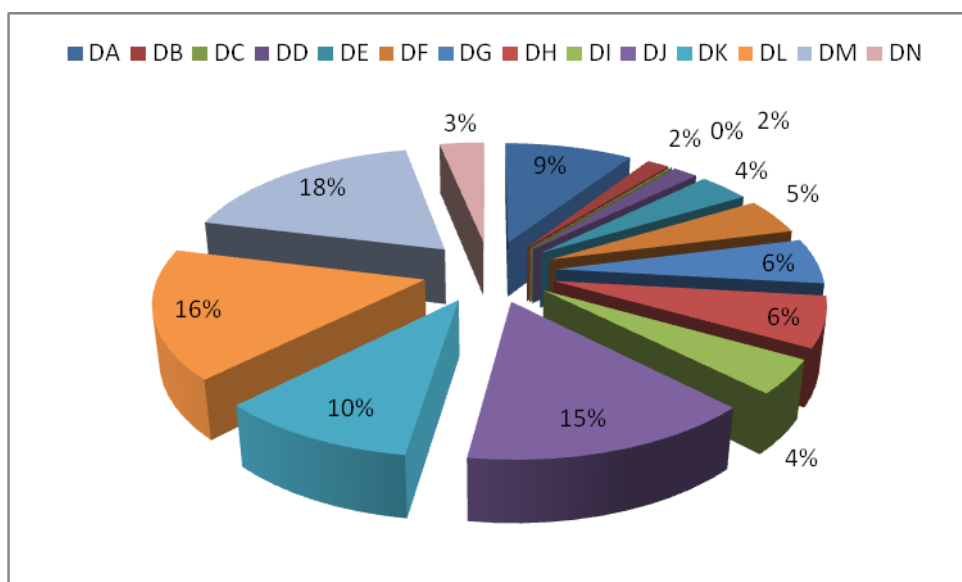
Útlm českej ekonomiky, ako aj samotného spracovateľského priemyslu mal následky aj v stagnácii prílivu priamych zahraničných investícií do ČR (medziročný pokles o približne 1,5 %).

Jedným z prvkov podpory podnikania a rozvoja podnikateľského prostredia v ČR je príprava priemyselných zón. V období 1998 až 2008 sa podporilo 101 projektov rozvoja priemyselných zón. V ôsmich strategických priemyselných zónach už investovalo viac ako 600 podnikov, ktoré spolu zamestnali viac ako 103 tisíc ľudí a vytvorili investície v celkovom objeme 210 mld Kč. V súčasnej dobe sú plochy priemyselných zón obsadené cca zo 70%. Najväčší počet priemyselných zón je v Ústeckom kraji (17), čo je región sužovaný vysokou nezamestnanosťou. Tento región však zároveň vykazuje ich najnižšiu obsadenosť.

3.1.1.1 Tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb

Podiel jednotlivých sektorov na tržbách za predaj vlastných výrobkov a služieb vyjadruje graf 3.1.

Graf 3.1 Podiel sektorov na tržbách za predaj vlastných výrobkov a služieb v roku 2008

Zdroj: www.mpo.cz [3]

Pozn.: Štruktúra spracovateľského priemyslu podľa OKEČ

Z grafu vyplýva, že v štruktúre tržieb v roku 2008 mala najvyšší podiel zo spracovateľského priemyslu výroba dopravných prostriedkov. Druhý najvyšší podiel pripadol výrobe elektrických a optických prístrojov. Vysoký podiel mali aj výroba kovov a kovo spracujúcich výrobkov, výroba strojov a zariadení a potravinársky a tabakový priemysel. Oproti roku 2007 stúpol podiel týchto spomínaných piatich sektorov o 1,2 percentuálneho bodu na 68,4 %.

Tržby rástli najrýchlejšie v sektore - koksovania a rafinárske spracovanie ropy. V prvej polovici roka ťažil z vysokého dopytu a priaznivých marží. V roku 2009 však došlo k zmene. Tržby v prvom polroku 2009 poklesli, oproti rovnakému obdobiu roka 2008, o takmer polovicu, čo zapríčinili ceny vstupov, výstupov a marží a nedostatočný dopyt.

Tržby vzrástli v chemickom a farmaceutickom priemysle, vo výrobe elektrických a optických prístrojov a v potravinárskom a tabakovom priemysle.

Medziročný prepád vykázala polovica zo štrnástich spracovateľských sektorov. Z kľúčových subsekcí to bola najmä výroba dopravných prostriedkov, gumárenský a plastický priemysel, textilný a odevný priemysel, drevospracujúci priemysel a priemysel skla, keramiky, porcelánu a stavebných hmôt.

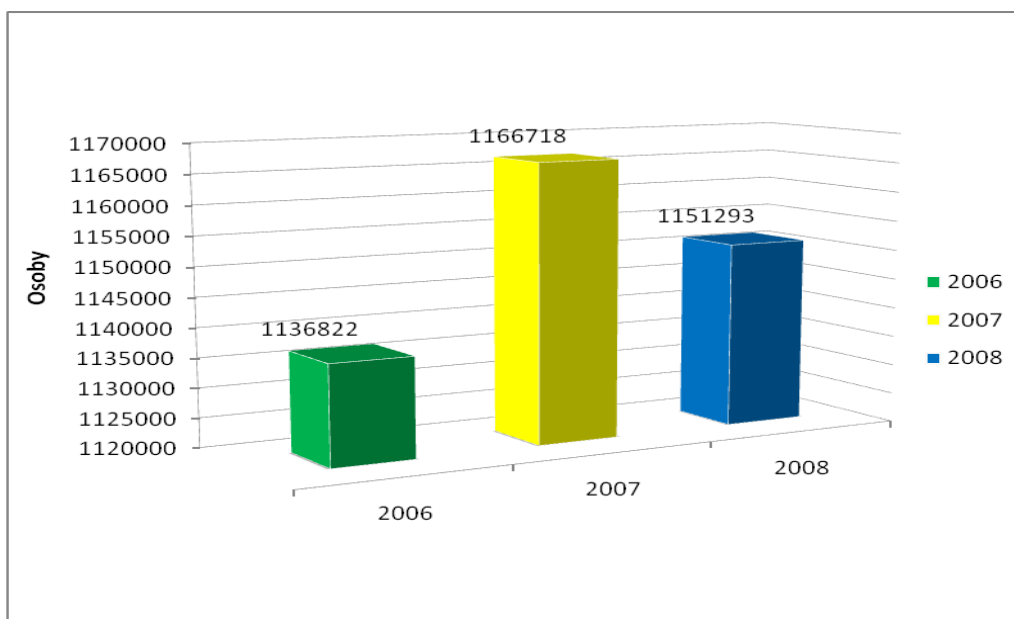
V spoločnostiach s 250 a viac zamestnancami sa realizujú viac ako 3/5 celkových tržieb spracovateľského priemyslu a účtovnej pridanej hodnoty, aj napriek tomu, že v ekonomike sa stále viac presadzujú malé a stredné podniky. Najvyššie tržby zaznamenali spoločnosti ŠKODA AUTO, a.s., a.s. ČEZ, a.s. RWE Transgas, AGROFERT Holding, a.s.

Na tržbách spracovateľského priemyslu, čo sa týka regionálnej štruktúry, má najvyšší podiel Stredočeský kraj a za ním Moravskoslezský kraj. Najnižší podiel majú Jihočeský a Západočeský kraj a Vysočina.

3.1.1.2 Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle

Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle v rokoch 2006 až 2008 je uvedený na nasledujúcom grafe (Graf 3.2).

Graf 3.2: Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle

Zdroj: www.mpo.cz [3]

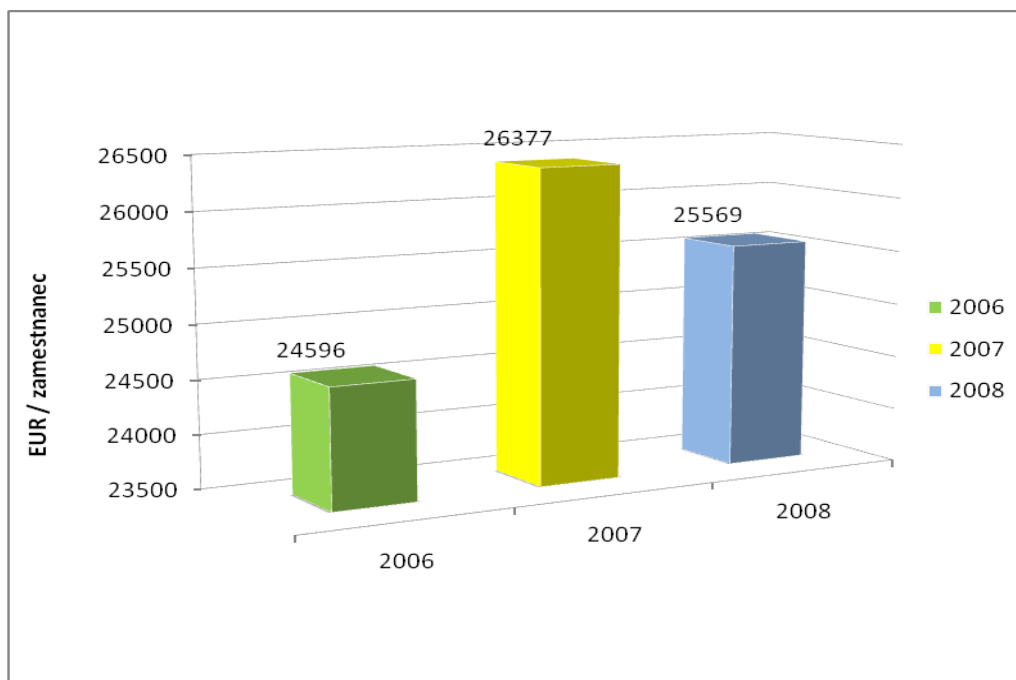
Poznámka: Vlastná úprava

Nárast počtu zamestnancov v roku 2008 vykázalo iba 5 odvetví. V ostatných odvetviach sa naopak tento počet znížil. Najväčší nárast bol zaznamenaný vo výrobe dopravných prostriedkov, čo sa dá vysvetliť prijímaním ľudí do nových automobiliek. Na zamestnanosti v spracovateľskom priemysle sa začali prejavovať dôsledky v druhom polroku 2008, kedy začali zanikať mnohé podnikateľské subjekty. Ohrození boli najmä zamestnanci s nízkou kvalifikáciou a agentúrni pracovníci v textilnom, odevnom, drevospracujúcom, gumárenskom a sklárskom priemysle.

3.1.1.3 Produktivita práce

Produktivita práce z účtovnej pridanej hodnoty v roku 2008 sa oproti predchádzajúcemu roku zhoršila, a to hlavne vo výrobe dopravných prostriedkov, výrobe základných kovov, hutných a kovospracujúcich výrobkov, v gumárenskom a plastovom priemysle a v chemickom priemysle. Najvyššia hodnota tohto ukazovateľa bola zaznamenaná v koksovaní a v rafinérskom spracovaní ropy. Úroveň tohto ukazovateľa závisí do značnej miery od charakteru produkcie.

Graf 3.3: Produktivita práce v rokoch 2006 - 2008

Zdroj: www.mpo.cz [3]

Poznámka: Vlastná úprava

3.1.1.4 Zahraničný obchod ČR v rámci spracovateľského priemyslu

Obrat zahraničného obchodu ČR v roku 2009 zaznamenal po prvýkrát v histórii výrazný prepád. Oproti roku 2008 sa znížil o 15,8%. Saldo zahraničného obchodu v roku 2009 skončilo najvyšším prebytkom (152 mld. Kč.) od roku 2005, kedy zahraničný obchod prvý raz od vzniku ČR vykázal kladné saldo. V porovnaní s rokom 2005 však bol prebytok obchodnej bilancie takmer 4 – krát vyšší a oproti roku 2008 vzrástol na viac ako dvojnásobok.

Aj vývoz aj dovoz klesol. V dôsledku výrazného oslabenia Kč k EUR a USD zaznamenal vývoz aj dovoz vyjadrený v spomínaných menách výraznejší medziročný pokles oproti zníženiu v Kč.

Viac ako tri štvrtiny vývozu boli v roku 2009 orientované na desať štátov, hlavne Nemecko. Na druhej a tretej priečke vo vývoze z ČR sú Slovensko a Poľsko, aj keď zaznamenali značný medziročný prepád. K významným partnerom vo vývoze patria Francúzsko, Spojené kráľovstvo, Rakúsko, Taliansko, Holandsko, Belgicko a Maďarsko.

Najväčšia časť dovozu do ČR pochádzala z Nemecka. Ďalšími dovozcami sú Čína, Poľsko, Slovensko, Rusko, Taliansko, Francúzsko, Rakúsko, Holandsko a Japonsko. Zo všetkých týchto krajín bola hodnota dovozu medziročne nižšia.

Prevažná časť zahraničného obchodu je dlhodobo realizovaná vývozom a dovozom výrobkov spracovateľského priemyslu (SKP 15 až 36). V roku 2009 sa tieto výrobky podieľali na celkovom vývoze 95,1 % a na celkovom dovoze 90,0 %.

Vo vývoze výrobkov spracovateľského priemyslu boli najväčšou položkou motorové vozidlá (okrem motocyklov) a prívesy, stroje a zariadenia, kancelárske stroje a počítače, elektrické stroje a zariadenia, rádiové, televízne a spojovacie zariadenia, chemické látky, prípravky, výrobky a umelé vlákna, kovové konštrukcie, základné kovy a hutné výrobky.

V dovoze výrobkov spracovateľského priemyslu mali najsilnejšiu pozíciu chemické látky, prípravky, výrobky a umelé vlákna, motorové vozidlá a prívesy, rádiové, televízne a spojovacie zariadenia, stroje a zariadenia, kancelárske stroje a počítače, základné kovy a hutné výrobky, elektrické stroje a zariadenia, potravinárske výrobky a nápoje, gumenné a plastové výrobky.

3.2 Produkcia priemyslu v súčasnosti

Priemyselná produkcia Českej republiky v januári 2010 medziročne vzrástla o 5,3 %, po očistení od vplyvu počtu pracovných dní vzrástla o 8,0 %. Január 2010 mal v porovnaní s rovnakým mesiacom predchádzajúceho roka o jeden pracovný deň menej. Medziročné výsledky sú ovplyvnené nízkou porovnávacou základňou z januára 2009, kedy prepad priemyselnej produkcie dosiahol svoje dno. V porovnaní s predchádzajúcim mesiacom po očistení od sezónnych vplyvov (vrátane vplyvu počtu pracovných dní) bola priemyselná produkcia medzimesačne vyššia o 3,0 %.

K medziročnému rastu priemyselnej produkcie najviac prispela výroba motorových vozidiel, prívesov a návesov, výroba gumových a plastových výrobkov a výroba základných kovov, hutnícke spracovanie kovov, zlievarenstvo. Priemyselná produkcia najviac klesla v odvetviach výroby ostatných nekovových minerálnych výrobkov, výroby strojov a zariadení a výroby elektrických zariadenia.

Tržby z priemyselnej činnosti v bežných cenách sa medziročne zvýšili o 0,3 %. Tržby z priameho vývozu priemyselných podnikov sa zvýšili v bežných cenách o 8,1 %. Ich podiel na celkových tržbách priemyselných podnikov predstavoval 47,7 %.

Hodnota nových zákaziek vo vybraných odvetviach medziročne vzrástla o 3,7 %, z toho hodnota zákaziek zo zahraničia vzrástla o 6,8 %. K medziročnému rastu nových zákaziek celkom najviac prispela výroba motorových vozidiel, prívesov a návesov a výroba chemických látok a chemických prípravkov. Nové zákazky najviac klesli v nasledujúcich odvetviach: výroba základných kovov, hutnícke spracovanie kovov; zlievarenstvo, výroba ostatných dopravných prostriedkov a zariadení a výroba kovových konštrukcií a kovových výrobkov.

Priemerný evidenčný počet zamestnancov v podnikoch s 50 a viac zamestnancami v priemysle sa v januári 2010 medziročne znížil o 13,1 %. Priemerná mesačná nominálna mzda týchto zamestnancov v januári 2010 medziročne vzrástla o 4,2% a predstavovala 23 671 Kč. Priemyselná produkcia v EÚ podľa údajov zverejnených Eurostatom v decembri 2009 medziročne klesla po očistení od vplyvu počtu pracovných dní o 4,9 %.

4. Porovnanie postavenia spracovateľského priemyslu v ČR a vo vybraných krajinách

Vývoj českej ekonomiky je pomerne závislý na vývoji priemyslu, a to hlavne spracovateľského. Spracovateľský priemysel má teda veľký význam pre hospodárstvo ČR. V tejto kapitole chcem porovnať, či je spracovateľský priemysel významný len pre Českú republiku, na akej pozícii je v tomto ohľade v porovnaní s inými krajinami. Pre porovnávanie som si vybral ekonomiky susedného Nemecka a Slovenskej republiky, ktoré v úvode stručne v rámci priemyslu a samotného spracovateľského priemyslu charakterizujem. Keďže je už Česká republika súčasťou Európskej únie, porovnanie prevediem aj s priemerom EÚ 27. Cieľom tejto analýzy je zmapovať, aký je podiel spracovateľského priemyslu na hrubej pridanej hodnote, na celkovej zamestnanosti, aký je vývoj priemyselnej produkcie a aká je obchodná bilancia Českej republiky a vybraných krajín v rámci spracovateľského priemyslu.

4.1 Priemysel na Slovensku

Priemysel má v slovenskej ekonomike významné miesto. Na tvorbe HDP sa podieľa 29,3 % a zamestnáva 35 % pracujúceho obyvateľstva.

Pre porovnanie:

Jednotlivé sektory sa na tvorbe HDP podieľajú:

- služby 66,2 %
- priemysel 29,3 %
- poľnohospodárstvo 4,5 %.

Na zamestnanosti sa jednotlivé sektory podieľajú:

- služby 57 %
- priemysel 39 %
- poľnohospodárstvo 4 %.

K dôležitým odvetviam v priemysle patrí ťažba hnedého uhlia, ropy, zemného plynu a magnezitu. V spracovateľskom priemysle (v priemyselnej výrobe) patrí prvenstvo strojárskemu priemyslu, za ktorým nasleduje elektrotechnický a chemický priemysel. K priorite vládnej politiky patrí energetika, predovšetkým jadrová. Plánom je dokončiť jadrovú elektrárňu Mochovce a výstavba nových blokov v elektrárni Jaslovské Bohunice. Najdôležitejšie energetické podniky sú Slovenské elektrárne, a.s., Slovenské energetické strojárne, a.s. Tlmače, Slovenský plynárenský priemysel a spoločnosť Transpetrol, a.s.

V roku 2009 klesol index priemyselnej produkcie z dôvodu globálnej finančnej a hospodárskej krízy oproti predchádzajúcemu roku o 14,6 %. Klesla produkcia v spracovateľskom priemysle (o 25 %) a v dodávkach elektriny a plynu. Len mierny nárast produkcie bol zaznamenaný v ťažobnom odvetví. Na poklese celkovej produkcie sa najviac podieľalo zníženie výroby dopravných prostriedkov, výroba strojov a výroba výrobkov z gumy a plastu. Vyššia bola produkcia vo výrobe počítačových výrobkov a vo výrobe koksu a ropných produktov.

Pokles indexu priemyselnej produkcie mal následok zníženia počtu zamestnaných osôb o 15%, čo v spracovateľskom priemysle predstavovalo pokles zamestnanosti o 16 %.

Za súčasného zníženia zamestnanosti sa zvýšila produktivita práce v priemysle o 0,5 % hlavne v dôsledku jej rastu v ťažobnom priemysle. V spracovateľskom priemysle produktivita práce klesla o 0,1 %.

4.1.1 Spracovateľský priemysel SR

Hlavnou súčasťou spracovateľského priemyslu na Slovensku je priemyselné odvetvie strojárstva. Významné postavenie má automobilový priemysel. Výroba dopravných prostriedkov tvorí približne 20% podielu na celkovom priemysle v SR. V roku 2009 sa na Slovensku podľa štatistík Štatistického úradu SR vyrobilo celkom 461 tis. automobilov, na čom najväčší podiel mala automobilka PSA Peugeot Citroen v Trnave. Táto automobilka spolu s automobilkami Volkswagen Slovakia v Bratislave a KIA Motors Slovakia v Žiline predstavujú tri hlavné automobilky slovenského automobilového priemyslu. V tomto roku sa vo výrobe automobilov očakáva nárast výroby len v žilinskom závode KIA, kde plánujú vyrobiť viac ako 200 tis. automobilov. To by predstavovalo oproti minulému roku zvýšenie výroby o viac ako 50 tis. áut.

Automobilový priemysel zamestnáva približne 68 tisíc zamestnancov. Podiel tohto odvetvia v priemyselnej výrobe v roku 2009 predstavoval 37 %. Automobilový priemysel má trvalo významný podiel v rámci exportných odvetví.

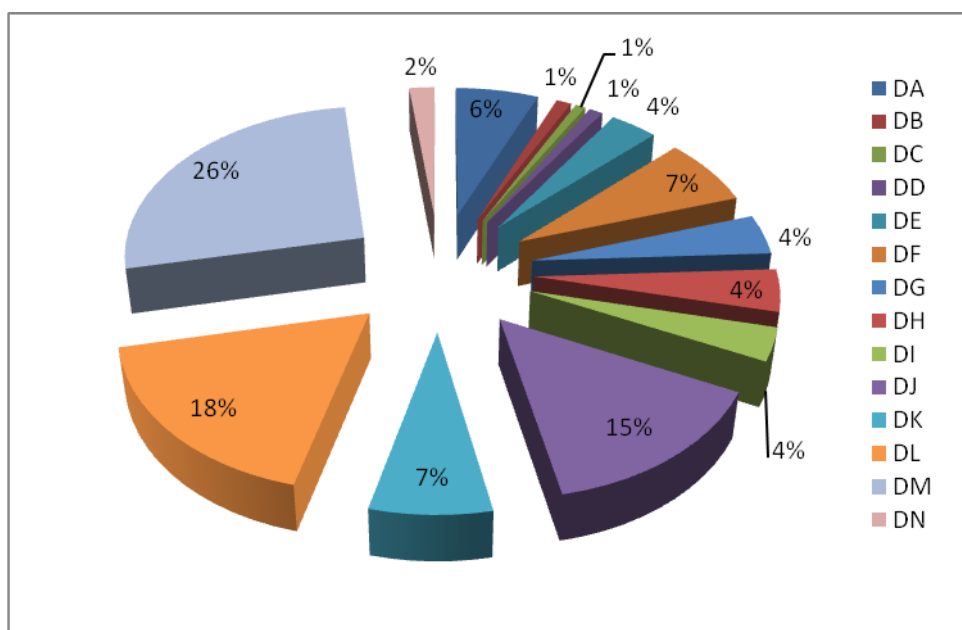
Jedným z najvýznamnejších a najdynamickejších odvetví slovenského priemyslu je elektrotechnický priemysel. Za ostatných desať rokov sa počet zamestnancov v elektrotechnickom priemysle na Slovensku zdvojnásobil, tržby narástli vyše sedemnásobne a tvorba pridanej hodnoty zhruba štvornásobne. Najväčšou mierou sa o to pričínili zahraničné spoločnosti, ktoré na troskách skrachovaných fabriek a neraz i na zelenej lúke vybudovali svoje závody, niektoré dokonca koncernové výrobné centrály pre Európu. Elektrotechnický priemysel sa s ich výdatným príspevom stáva popri výrobe automobilov druhým silným ťahúňom slovenského priemyslu a jeho význam pre národné hospodárstvo rastie. Najväčším podnikom v odvetví je Samsung Electronics Slovakia v Galante, kde sa montujú najmä LCD a LED televízory, LCD monitory, MP3 prehrávače, DVD rekordéry, Blu-ray prehrávače, domáce kiná a iné domáce spotrebiče.

K významným odvetviám spracovateľského priemyslu na Slovensku patrí aj chemický, drevársky a papierenský priemysel.

4.1.1.1 Tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb

Podiel jednotlivých sektorov na tržbách za predaj vlastných výrobkov a služieb vyjadruje graf 4.1.

Graf 4.1: Podiel sektorov na tržbách za predaj vlastných výrobkov a služieb v roku 2008

Zdroj: Ročenka priemyslu SR 2009 [1]

Pozn.: Štruktúra spracovateľského priemyslu podľa OKEČ

Pozn.: Vlastná úprava

Podľa údajov z Ročenky priemyslu SR 2009 boli najvyššie tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb zaznamenané vo výrobe dopravných prostriedkov, a to hlavne vďaka predaju motorových vozidiel. Druhý najvyšší podiel na tržbách mala výroba telekomunikačných zariadení a ďalej výroba kovov. Výroba motorových vozidiel a výroba telekomunikačných zariadení zaznamenali v roku 2008 aj nárast tržieb oproti roku 2007.

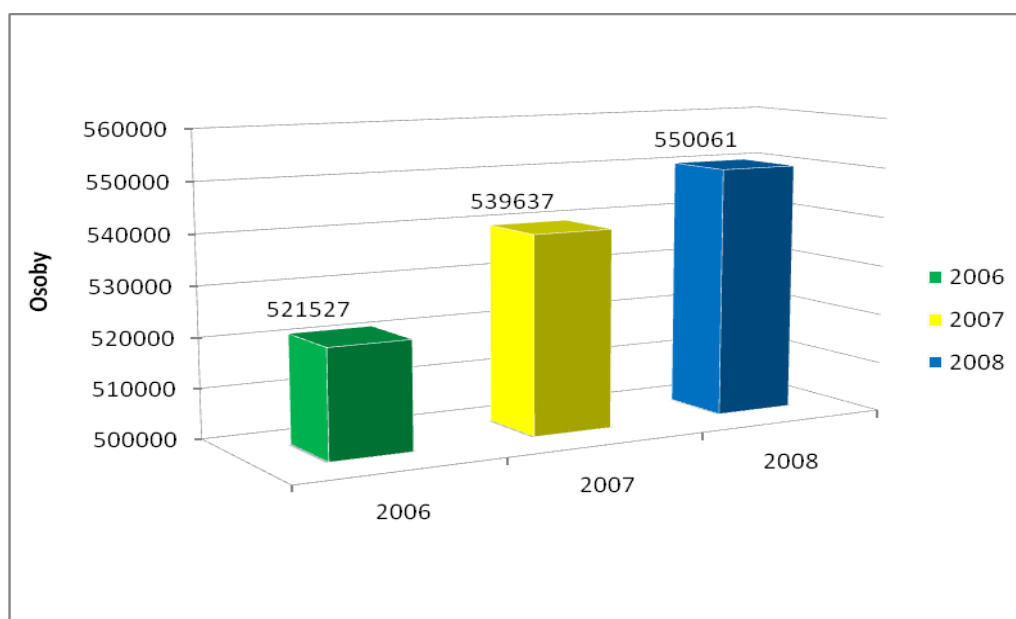
Tržby v roku 2008 poklesli v textilnej a odevnej výrobe, vo výrobe kožených výrobkov, drevárskej výrobe, vo výrobe chemických výrobkov a vo výrobe nábytku.

Na tržbách spracovateľského priemyslu, čo sa týka regionálnej štruktúry, má najvyšší podiel Bratislavský kraj. Najnižší podiel má Prešovský kraj.

4.1.1.2 Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle

Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle v rokoch 2005 až 2008 je uvedený v nasledujúcom grafe (graf 4.2)

Graf 4.2: Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle

Zdroj: Ročenka priemyslu SR 2009 [1]

Pozn.: Vlastná úprava

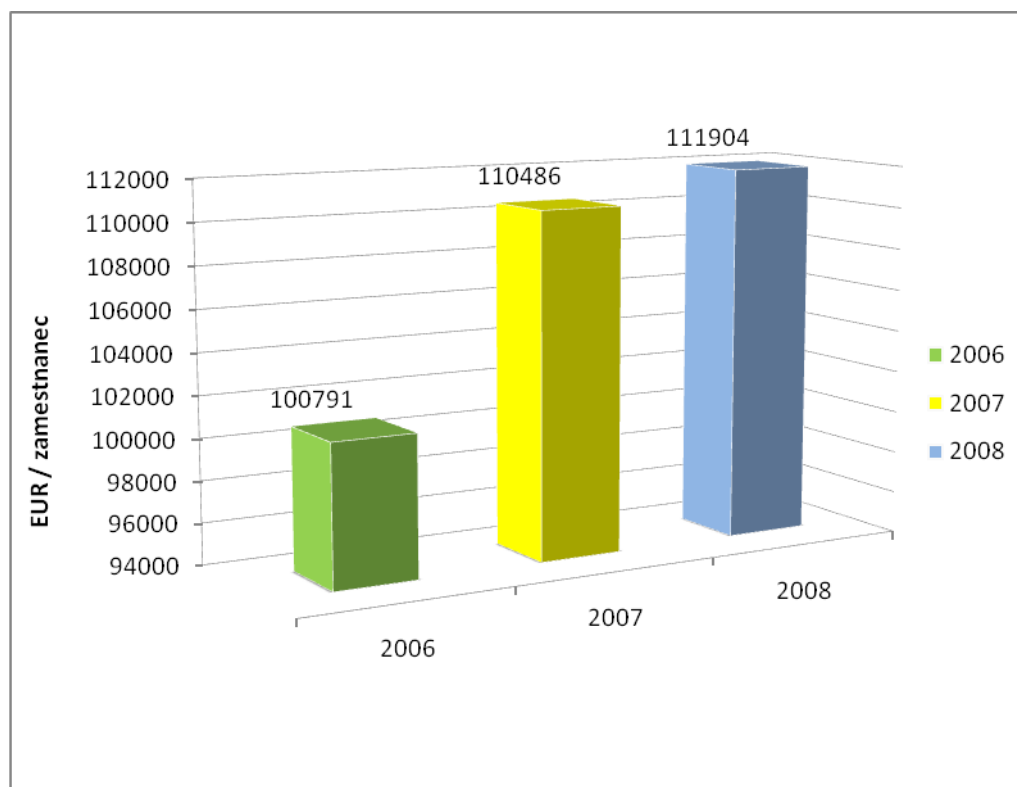
Na grafe je vidieť, že počet zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle sa v roku 2008 oproti predchádzajúcim rokom mierne zvýšil.

Podľa údajov Štatistického úradu SR pracovalo v roku 2008 najviac osôb vo výrobe elektrických a optických prístrojov a vo výrobe kovov a kovospracujúcich výrobkov. Významné percentá osôb sú zamestnané aj vo výrobe motorových vozidiel a vo výrobe potravín. V spracovateľskom priemysle najmenej osôb zamestnáva odvetvie koksovanie a rafinárske spracovanie ropy. Oproti predchádzajúcemu roku bol zaznamenaný nárast pracujúcich vo výrobe potravín, výrobe z gumy a plastov, výrobe kovových výrobkov, výrobe strojov i.n., výrobe kancelárskych strojov a počítačov, výrobe elektrických strojov, výrobe telekomunikačných zariadení a vo výrobe motorových vozidiel. Zamestnanosť klesla hlavne v textilnej a odevnej výrobe, drevárskej výrobe a vo výrobe nábytku.

4.1.1.3 Produktivita práce

Vývoj produktivity práce v spracovateľskom priemysle je zaznamenaný na nasledujúcom grafe (Graf 4.3).

Graf 4.3: Vývoj produktivity práce

Zdroj: Ročenka priemyslu SR 2009 [1]

Pozn. Vlastná úprava

Z údajov zo štatistickej Ročenky priemyslu SR 2009 vyplýva, že produktivita práce v spracovateľskom priemysle v roku 2008 vzrástla. Nárast produktivity práce bol zaznamenaný vo všetkých krajoch SR, len v Trnavskom kraji produktivita práce klesla. Klesla hlavne vo výrobe kožených výrobkov, v drevárskej výrobe, výrobe chemických výrobkov, výrobe kovov, aj vo výrobe motorových vozidiel a v recyklovaní odpadu.

4.1.1.4 Zahraničný obchod SR v rámci spracovateľského priemyslu

Hospodárstvo Slovenska závisí od výmeny tovaru s inými krajinami. Zahraničný obchod – hlavne export sa v slovenskej ekonomike výrazne podieľa na tvorbe HDP a je podstatnou zložkou devízových príjmov štátu. V posledných rokoch sa na Slovensku etablovalo viacero veľkých medzinárodných spoločností, najmä v automobilovom a elektronickom odvetví, čo zahraničný obchod pozitívne ovplyvňuje.

Podľa štatistík ŠÚ SR dosiahlo Slovensko v roku 2009 aktívnu bilanciu vo výške 1186 mil. Eur a slovenský vývoz predstavoval 80,2 % vývozu roku 2008.

Hlavnými obchodnými partnermi Slovenska je Nemecko a ČR.

V súčasnosti vzrastá vývoz do Nemecka, Českej republiky, Francúzska, Poľska, Talianska, Rakúska a Španielska, z pohľadu ekonomických zoskupení sa viac vyváža do krajín EÚ a do krajín OECD. Klesá vývoz do Maďarska, Spojeného kráľovstva, Ruskej federácie a Holandska.

Z tovarového hľadiska rastie vývoz osobných automobilov, častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel, plochých valcovaných výrobkov zo železa alebo nelegovanej ocele, valcovaných za tepla, častí a súčastí vhodných pre vysielacie prístroje pre rádiotelefóniu, rozhlasové a televízne vysielanie a ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, iných ako surových. Najviac klesol vývoz televíznych prijímačov, karosérií motorových vozidiel, polotovarov zo železa alebo nelegovanej ocele a nákladných vagónov na železničnú alebo električkovú dopravu, bez vlastného pohonu. Pre zaujímavosť uvádzam v nasledujúcej tabuľke (Tab. 4.3) 10 najväčších vývozcov Slovenska, ktorý sa na celkovom vývoze z krajiny podieľajú 44,01 %.

Vo vzťahu k najvýznamnejším obchodným partnerom vzrástol dovoz z Nemecka, Ruskej federácie, Kórejskej republiky, Francúzska a Poľska. Poklesol dovoz z Českej republiky, Maďarska, Číny, Talianska, Spojeného kráľovstva a Rakúska.

Z tovarového hľadiska sa dováža viac častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel, ropných olejov a olejov získaných z bitúmenových nerastov, surových, výrobkov s tekutými kryštálmi, ropných plynov a ostatných plynných uhlíkovodíkov a piestových vznetrových motorov. Najviac klesol dovoz častí a súčastí vhodných pre vysielacie prístroje pre rádiotelefóniu, rozhlasové a televízne vysielanie, televíznych prijímačov, liekov a plochých valcovaných výrobkov zo železa alebo nelegovanej ocele, valcovaných za tepla.

Slovenské výrobky sa vystavujú na medzinárodných výstavách a veľtrhoch, ale aj doma. Najznámejšie veľtrhy na Slovensku sú chemický veľtrh INCHEBA v Bratislave a poľnohospodársky Agrokomplex v Nitre.

Tab. 4.1: 10 najväčších vývozcov spracovateľského priemyslu v SR

	Spoločnosť
1	Samsung Electronics Europe Logistics B.V
2	Volksagen Slovakia a.s.
3	PCA Slovakia
4	Kia Motors Slovakia, s.r.o.
5	U.S.Steel Košice
6	Sony Slovakia, spol. s.r.o.
7	Slovnaft, a.s
8	Canon Europe N.V
9	Mondi SCP, a.s.
10	Tatravagonka a.s.

Zdroj: www.businessinfo.cz [4]

4.1.1.5 Obchodná bilancia ČR a SR v rámci spracovateľského priemyslu

Slovensko je zo susedných štátov druhým najväčším obchodným partnerom Českej republiky. Vzájomná bilancia v roku 2009 bola vyrovnaná. Slovenský vývoz do ČR prevýšil český vývoz na Slovensko len o niečo viac než 400 mil. eur. ČR sa na celkovom dovoze SR podieľala 12,25 % a na slovenskom vývoze sa podieľala 12,90 %. Hodnota obratu zahraničného obchodu ČR so Slovenskom je v porovnaní s hodnotou obratu zahraničného obchodu s Nemeckom výrazne nižšia. V roku 2008 sa pohybovala na úrovni jednej štvrtiny.

Významným v českom vývoze na Slovensko je export motorových vozidiel a súčastí motorových vozidiel. V roku 2009 bolo na Slovensku predaných 15 140 kusov áut značky Škoda, vďaka čomu celkový podiel Škody na slovenskom automobilovom trhu predstavoval 16,74 %. Vzájomný česko – slovenský obchod bol v roku 2009 postihnutý hospodárskou krízou a aj napriek zavedeniu šrotovného na Slovensku, predaj osobných áut Škoda na slovenskom trhu poklesol oproti predošlému obdobiu.

Z ČR sa na Slovensko vyvážajú hlavne výrobky z plastu, papierové obaly, stroje na automatické spracovanie dát, čerpadlá, stroje a mechanické zariadenia, elektrické transformátory, elektrické prístroje – osvetľovače, elektrické prietokové ohrievače, telefóny, časti železničných lokomotív, osobné automobily, sedadlá, nábytok, liečivá.

Slovensko exportuje do ČR vysielacie prístroje, ploché valcované výrobky, lieky, časti a príslušenstvo motorových vozidiel.

4.2 Priemysel v Nemecku

Aj keď sa význam priemyslu v posledných rokoch v Nemecku znižuje, stále je hlavným odvetvím národného hospodárstva.

Jeho podiel na tvorbe HDP a na zamestnanosti je nasledujúci:

- na tvorbe HDP:

- služby 72,0 %
- priemysel 27,1 %
- poľnohospodárstvo 0,9 %

- na zamestnanosti:

- služby 67,9 %
- priemysel 29,7 %
- poľnohospodárstvo 2,4 %

Nemecko má bohaté zásoby nerastných surovín (čierne uhlie, kamenná soľ, medené a horčíkové rudy, trochu ropy). Obrovské zásoby hnedého uhlia sú v Porýní a Porúří. Napriek významnej výrobe v atómových elektrárnach a dobrému využitiu potenciálu riek, je Nemecko odkázané na značný dovoz elektrickej energie. Ťažký priemysel reprezentujú najmä: hutníctvo železa, ktoré spracováva už dovezenú železnú rudu, výroba ocele, hutníctvo farebných kovov a výroba hliníka. Vedúcim odvetvím hospodárstva je strojársky priemysel orientovaný na vývoz (výroba lodí, automobilový priemysel a výroba ľahkých strojov), ďalším významným odvetvím je elektrotechnický, elektronický priemysel, jemná mechanika a optika. Nemecko je veľmocou v chemickom priemysle, vo vývoze produktov tohto odvetvia stojí na popredných miestach na svete. Centrami textilného priemyslu sú mestá Wupertal a Krefeld. Lodiarsky priemysel je sústredený v najväčších prístavoch (Hamburg, Brémy a Rostock).

4.2.1 Spracovateľský priemysel Nemecka

Najdôležitejšími odbormi spracovateľského priemyslu v Nemecku sú výroba dopravných prostriedkov, strojárstvo, elektrotechnický priemysel, potravinárstvo, chemický priemysel a kovospracujúci priemysel.

Jednoznačne najvýznamnejším odvetvím je automobilový priemysel. Po USA a Japonsku je Nemecko tretím najväčším producentom automobilov na svete. Také spoločnosti ako Mercedes – Benz, Volkswagen a BMW sú známe po celom svete. Takmer polovica všetkých vyrobených automobilov v Nemecku sa vyváža hlavne do iných členských krajín EÚ a do Severnej Ameriky. Každé siedme pracovné miesto nejako súvisí s týmto priemyslom a jedna štvrtina všetkých daní nejako súvisí s automobilizmom. Podiel investícií do automobilového priemyslu na celkových investíciách v priemysle v Nemecku tvorí 25 %.

Letectvo je malý, ale rastúci sektor. Nemecké firmy sa často spájajú s firmami z iných krajín EÚ – Airbus.

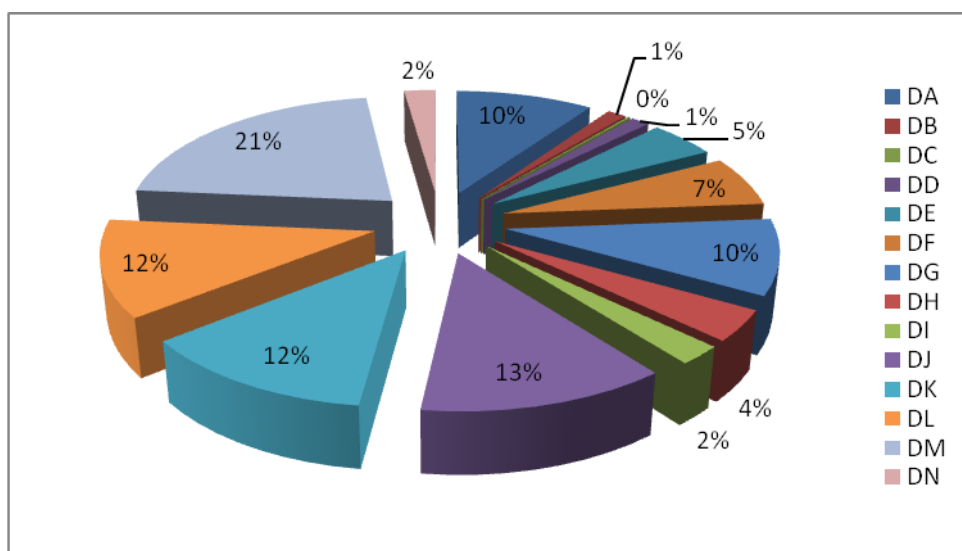
Význam má elektrotechnický priemysel. Produkty sa pohybujú od obrích elektrických generátorových turbín až po menšie elektrické motory a spotrebný tovar. V tejto oblasti sú najväčšími spoločnosťami Siemens a Bosch.

Chemický priemysel sa nachádza na treťom mieste na svete za USA a Japonskom (ak porovnáваме obrat). Patrí k najväčším svetovým exportérom. Je postavený hlavne na troch veľkých korporáciách, ktoré boli lídrami v oblasti 100 rokov – Hoechst, Bayer a BASF. Tiež je tu aj veľa stredne veľkých firiem. Polovica výrobkov priemyslu sa vyváža.

4.2.1.1 Tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb

Podiel jednotlivých sektorov na tržbách za predaj vlastných výrobkov a služieb vyjadruje graf 4.4.

Graf 4.4: Podiel sektorov na tržbách za predaj vlastných výrobkov a služieb v roku 2007

Zdroj: www.epp.eurostat.ec.europa.eu [5]

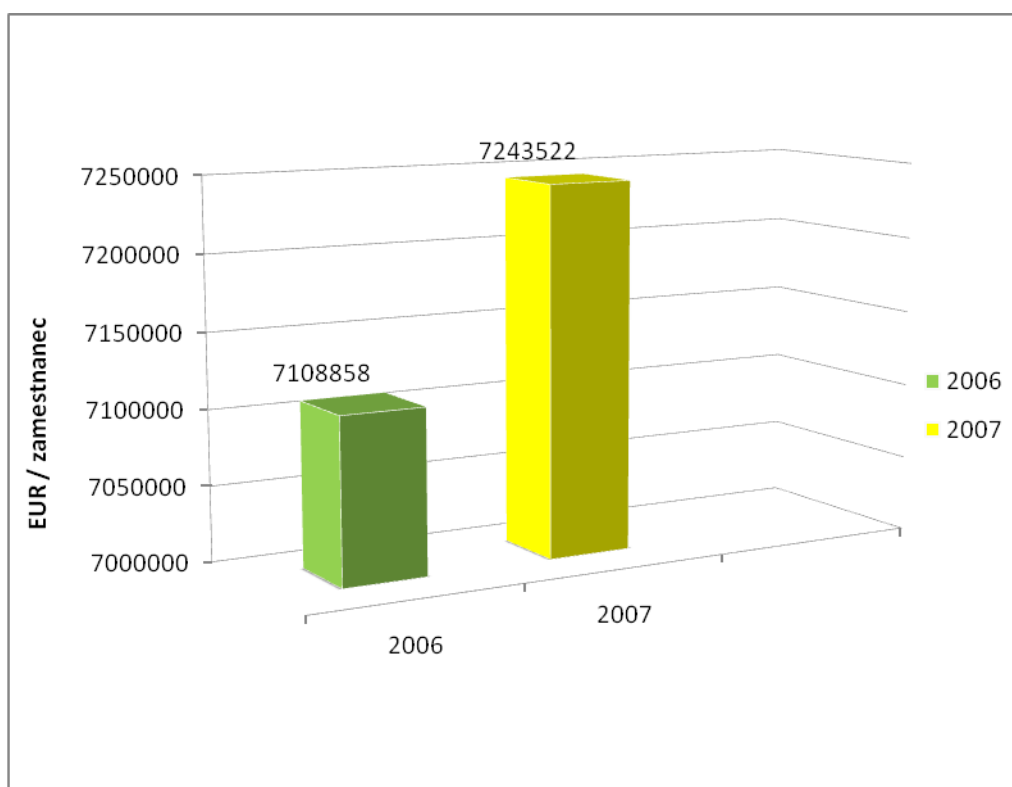
Poznámka: Vlastná úprava

Najvýznamnejšie postavenie v rámci tržieb spracovateľského priemyslu má podľa štatistík Eurostatu v Nemecku výroba dopravných prostriedkov, hlavne výroba motorových vozidiel. Za touto výrobou nasleduje výroba kovov a kovospracujúcich výrobkov. Najnižšie tržby zaznamenáva kožiarsky priemysel, textilný a odevný a drevospracujúci priemysel.

4.2.1.2 Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle

Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle v rokoch 2005 až 2007 je uvedený v nasledujúcom grafe (graf 4.5)

Graf 4.5: Vývoj počtu zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle

Zdroj: www.epp.eurostat.ec.europa.eu [5]

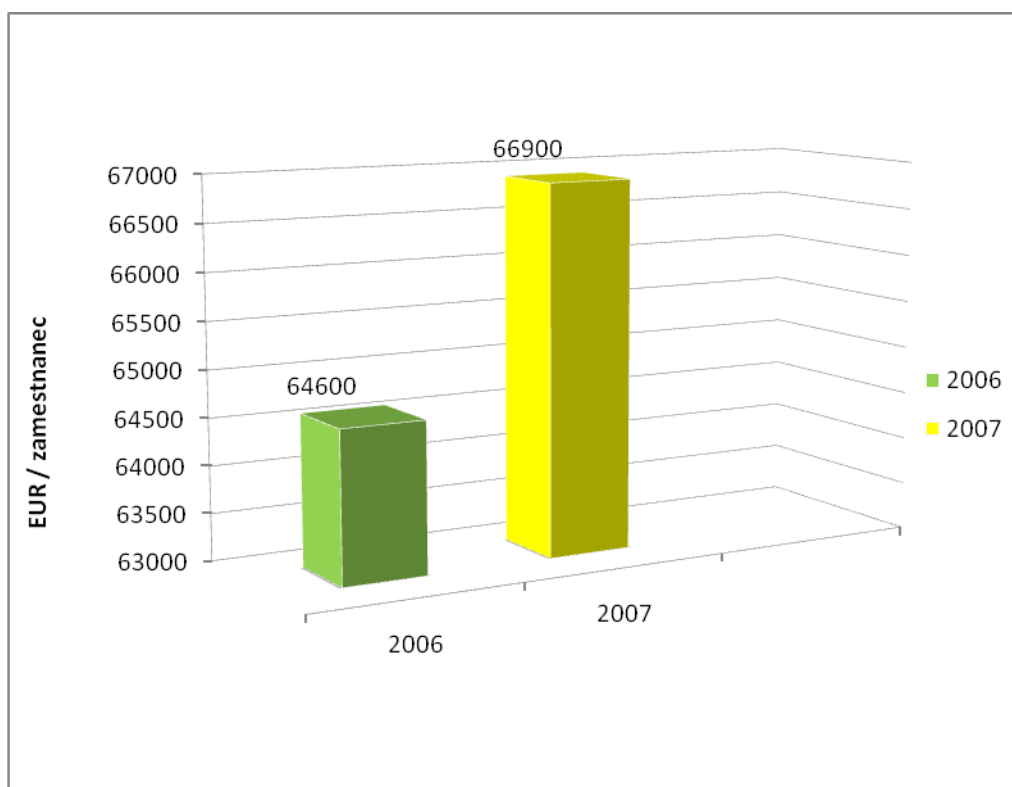
Poznámka: Vlastná úprava; údaje za rok 2008 neboli zistené

V roku 2007 sa počet zamestnaných osôb v spracovateľskom priemysle výrazne zvýšil. Podľa údajov z databázy Eurostatu najviac zamestnaných osôb je v roku 2007 vo výrobe strojov a zariadení. Tento počet aj výrazne stúpol oproti predchádzajúcim rokom. Významnými zamestnávateľmi sú aj výroba kovov a kovospracujúcich výrobkov, výroba elektrických a optických prístrojov, výroba dopravných prostriedkov. Najmenej zamestnaných osôb je v kožiarskom priemysle.

4.2.1.3 Produktivita práce

Vývoj produktivity práce v spracovateľskom priemysle je zaznamenaný na nasledujúcom grafe (Graf 4.6)

Graf 4.6: Vývoj produktivity práce

Zdroj: www.epp.eurostat.ec.europa.eu [5]

Poznámka: Vlastná úprava; údaje za rok 2008 neboli zistené

Produktivita práce v nemeckom spracovateľskom priemysle má podľa štatistík Eurostatu vo väčšine odvetví tohto priemyslu stúpajúcu tendenciu. Produktivita práce však postupne klesá vo výrobe tabakových výrobkov.

4.2.1.4 Zahraničný obchod Nemecka v rámci spracovateľského priemyslu

Nemecko je od roku 2003 medzi najväčšími svetovými vývozcami tovaru a v súčasnosti je druhým najväčším svetovým importným trhom. V dôsledku celosvetovej krízy sa v roku 2009 nemecký export prepadol o 18,4 % a dovoz poklesol o 17,2 % pri zachovaní kladnej obchodnej bilancie.

Najväčšími vývozcami v Nemecku sú spolkové zeme Severné Porýnie – Vestfálsko, Badénsko – Virtembersko a Bavorsko, potom Dolné Sasko a Hesensko a súčasne sú tieto krajiny aj hlavnými odberateľmi zahraničnej produkcie a surovín.

Hlavnými obchodnými partnermi vo vývoze aj dovoze sú členské štáty EÚ (63 % export, 64 % import). Najdôležitejším partnerom v zahraničnom obchode vo vývoze pre Nemecko je už asi viac než 20 rokov Francúzsko. Druhým významným partnerom je Holandsko a po ňom USA. Najväčším importérom do Nemecka je Holandsko. V roku 2009 vytlačila Čína v dovoze na nemecký trh Francúzsko na tretiu priečku.

V rámci komoditnej štruktúry Nemecko dlhodobo dováža hotovú produkciu. Aj keď má Nemecko vlastnú poľnohospodársku základňu a vyspelý potravinársky priemysel, dováža agrárny tovar. 10 % dovozu tvorí import polotovarov a dielov. Tiež sa dovážajú prístroje na spracovanie dát a elektrické prístroje.

Dôležité exportné položky Nemecka sú dopravná technika vrátane vývozu osobných automobilov a autodiélov, motorov a aviatechniky, elektrotechnické prístroje a zariadenia vrátane oznamovacej techniky, stroje vrátane kancelárskej techniky a obrábacích strojov, chemické výrobky vrátane gumárenských produktov a plastov, farmácia.

4.2.1.5 Obchodná bilancia ČR a Nemecka v rámci spracovateľského priemyslu

Nemecko a ČR majú medzi sebou veľmi dobré obchodné vzťahy. V roku 2000 smerovalo do Nemecka 40% českého vývozu. V roku 2009 to bolo už len 32,6 %, ale aj napriek tomu, že vývoz klesol, Nemecko má pred SR, Poľskom, Francúzskom, Veľkou Britániou a Rakúskom stále prvenstvo na podiely vývozu z ČR.

ČR sa v roku 2009 zaradila na 12. miesto v nemeckom vývoze a 11. miesto v dovoze. Podiel sa 2,8 % na celkovom vývoze a 3,6 % na dovoze SRN.

Z hľadiska komoditnej štruktúry českého vývozu, najúspešnejšou komoditou sú stroje a dopravné prostriedky, ktoré predstavujú 55 % vo vývoze do Nemecka a 43 % v dovoze (Tab. 4.2).

Tab. 4.2 : Komoditná štruktúra vývozu do SRN v roku 2009

Názov tovaru	Podiel na celkovom vývoze z ČR do SRN (%)
Potraviny a živé zvieratá	2,5
Nápoje a tabák	0,2
Suroviny nejdle, s výnimkou palív	2,7
Minerálne palivá, mazivá, príbuzné materiály	4,4
Živočišne a rastlinné oleje, tuky a vosky	0,0
Chemikálie a príbuzné výrobky, i.n.	4,1
Trhové výrobky triedené hlavne podľa materiálu	17,5
Stroje a dopravné prostriedky	55,4
Priemyselný spotrebný tovar	13,0
Komodity a predmety obchodu, i.n.	0,1
Celkom	100

Zdroj: www.businessinfo.cz [6]

Komoditná štruktúra dovozu z Nemecka do ČR (tab.4.3) sa podobá štruktúre českého vývozu, ale väčší podiel majú chemikálie a príbuzné výrobky (13,1 %, oproti 4,1 % vo vývoze).

Tab. 4.3 : Komoditná štruktúra dovozu zo SRN v roku 2009

Názov tovaru	Podiel na celkovom dovoze do ČR zo SRN (%)
Potraviny a živé zvieratá	5,0
Nápoje a tabák	0,4
Suroviny nejdélé, s výnimkou palív	1,6
Minerálne palivá, mazivá, príbuzné materiály	3,9
Živočíšne a rastlinné oleje, tuky a vosky	0,2
Chemikálie a príbuzné výrobky, j.n.	13,1
Trhové výrobky triedené hlavne podľa materiálu	22,3
Stroje a dopravné prostriedky	43,2
Priemyselný spotrebný tovar	10,2
Komodity a predmety obchodu, j.n.	0,0
Celkom	100

Zdroj: www.businessinfo.cz [6]

Celková bilancia vzájomného česko – nemeckého obchodu je pre Českú republiku kladná. Vysoko aktívne saldo dosahuje hlavne v obchode so strojmi a dopravnými prostriedkami, s priemyselným a spotrebným tovarom. Z Nemecka sa do ČR dováža viac chemikálií, potravín a živých zvierat.

Možnosti spolupráce oboch krajín sa ponúkajú vo všetkých odvetviach spracovateľského priemyslu. Export do Nemecka pochádza však hlavne od firiem pod zahraničnou kontrolou, čo znižuje úspech českých produktov na nemeckom trhu. Je nutné prejsť z pozície subdodávateľov do pozície generálnych dodávateľov Nemecka, čo sa však v posledných rokoch nedarí.

Odhaduje sa, že v Čechách pôsobí približne 3 500 – 4 000 nemeckých spoločností. Nemecko najviac investuje v rámci spracovateľského priemyslu do výroby motorových vozidiel a výroby elektroprístrojov. Najväčšiu nemeckú investíciu v novodobej histórii Českej republiky predstavuje finančná injekcia koncernu Volkswagen do mladoboleslavskej Škodovky. Ďalšie investície predstavujú firmy Siemens, AEG, Continental, Linde, Osram, Robert Bosch, Schoeller, Knauf a iné.

4.3 Komparácia ČR, SR, Nemecka s EU27

V záverečnej komparácii som použil nasledujúce ukazovatele:

Hrubá pridaná hodnota - je výsledok rozdielu medzi celkovou produkciou tovaru a služieb meranou na jednej strane a medzi spotrebou (hodnota statkov a služieb spotrebovaných vo výrobe) na strane druhej.

Index priemyselnej produkcie – vyjadruje zmenu objemu produkcie.

4.3.1 Podiel spracovateľského priemyslu na HPH

Aké je postavenie spracovateľského priemyslu v českej ekonomike možno ukázať na tom, aký je podiel priemyslu na celkovej hrubej pridanej hodnote (HPH v bežných cenách). Podľa údajov Českého štatistického úradu ČR sa celkový priemysel (t.j. ťažba nerastných surovín, spracovateľský priemysel a výroba a rozvod elektriny, plynu a vody) v roku 2008 podieľal 31,0 % z HPH. V roku 2000 to bolo 31,6 %. Za tento mierny pokles podielu priemyslu na HPH môže hlavne zníženie relatívneho zastúpenia spracovateľského priemyslu v tomto období. Dôvodom pre postupný pokles spracovateľského priemyslu môže byť hlavne aktuálna hospodárska situácia, keď bol rok 2008 charakteristický spomalením tempa rastu ekonomiky.

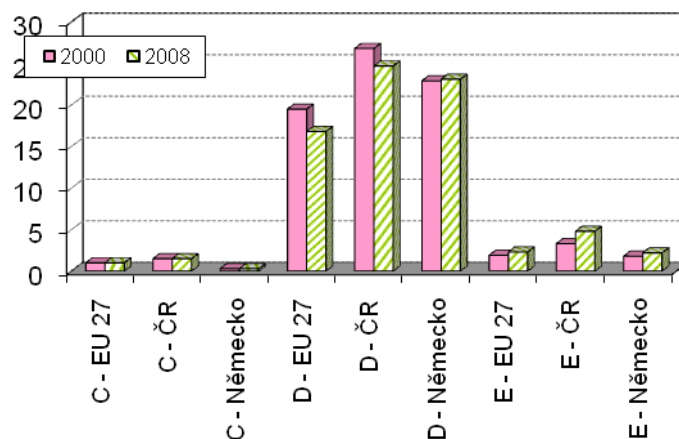
V Nemecku tvoril priemysel v roku 2008 z celkovej HPH 25,6 %, čo bolo viac než v roku 2000 o 0,6 p.b.

V EU 27 podiel priemyslu výrazne klesol z 22,4 % z roku 2000 na 20,1 % v roku 2008.

Dlhodobý jeden z najvyšších v EU 27 je podiel priemyslu v slovenskej ekonomike. Od roku 1997 sa pohybuje medzi 23 % až 24 %.

Podiel priemyslu na hospodárstve ČR je teda oproti Nemecku a EU 27 vyšší, preto možno tvrdiť, že aj podiel spracovateľského priemyslu bol v ČR oproti ostatným krajinám vyšší. Tento podiel je zobrazený na grafe 4.6.

Graf 4.6 : Štruktúra priemyslu v EU 27, ČR a Nemecku podľa sekcií (v % HPH v b. c.)

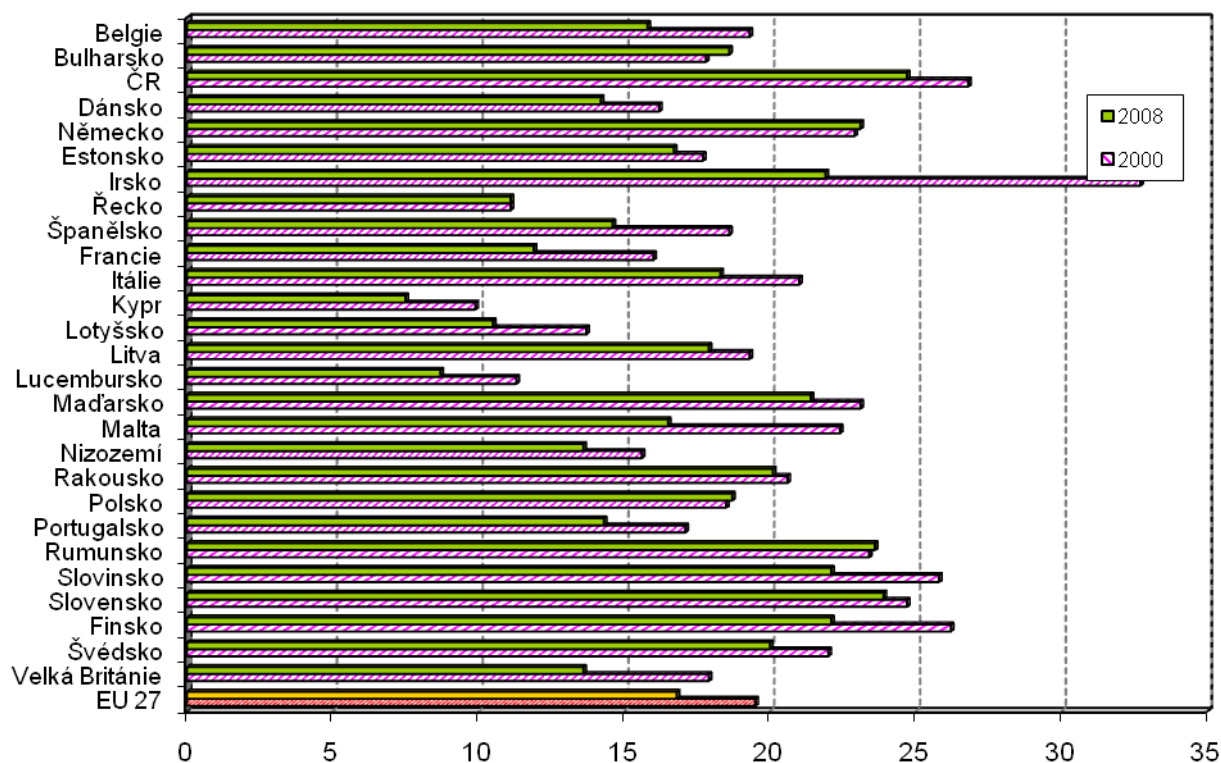
Zdroj: www.czso.cz [7]

Na grafe vidieť, že spracovateľský priemysel tvorí spomedzi troch sekcií priemyslu najväčšie percento. Spracovateľský priemysel zaznamenal nárast len v Nemecku, kde sa zvýšil z 22,9 % na 23,1 % z HPH.

ČR patrila v roku 2000 medzi 11 zemí EU 27, v ktorých spracovateľský priemysel činil viac ako 20 % celkovej HPH. Z hodnotou 26,8 % bola za Írskom na druhom mieste v rebríčku. V Nemecku bol spracovateľský priemysel na úrovni 22,9 % HPH, na Slovensku 24,7 % a v EU 27 19,5 %.

Rozdiely v zastúpení spracovateľského priemyslu vo všetkých štátoch sú zobrazené na grafe 4.7. Podľa grafu sa podiel tejto sekcie vo všetkých krajinách okrem Nemecka a Poľska znížil.

Graf 4.7: Podiel spracovateľského priemyslu (v % HPH v b. c.)

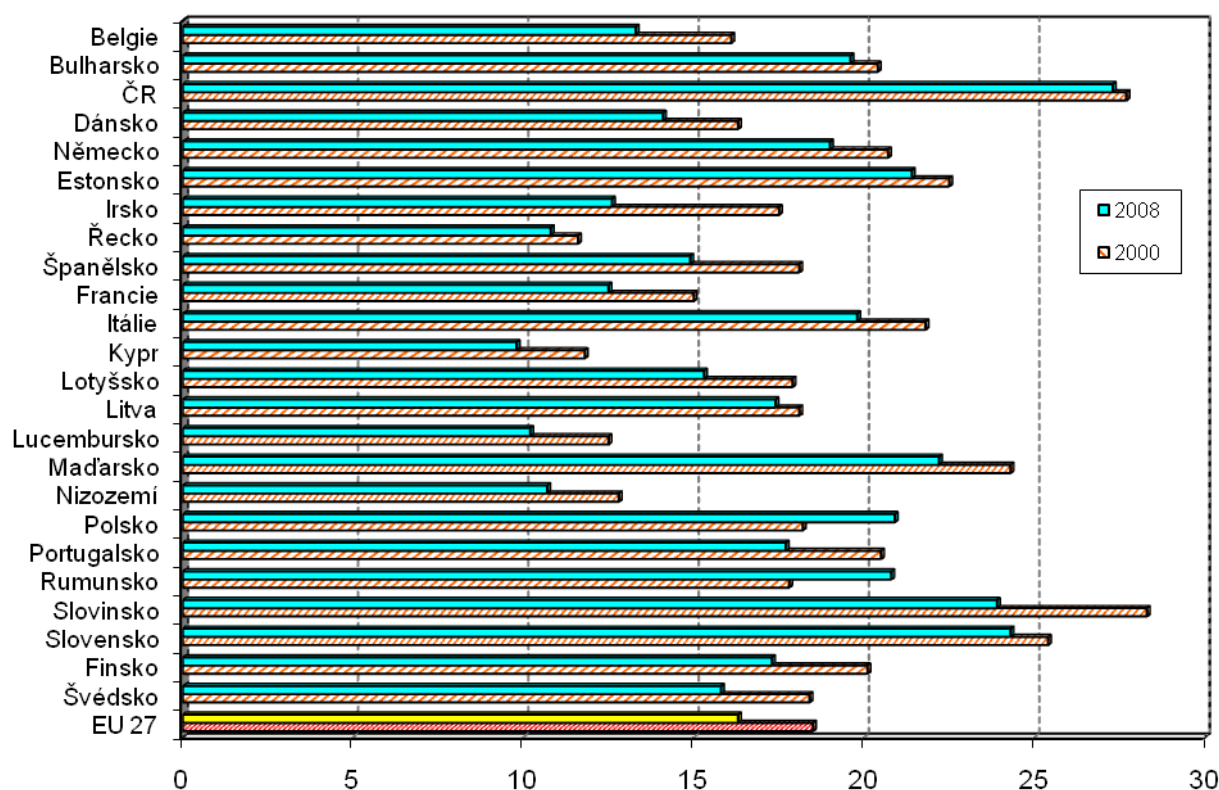
Zdroj: www.czso.cz [7]

Podiel spracovateľského priemyslu na HPH je v Českej republike dlhodobo vyšší než podiel spracovateľského priemyslu na HPH v SR, Nemecku a EU 27.

4.3.2 Podiel spracovateľského priemyslu na celkovej zamestnanosti

Spracovateľský priemysel zamestnáva významné percento obyvateľstva. ČR patrí tak ako v roku 2000, tak i v roku 2008 ku krajinám EU 27 s najväčším zastúpením priemyslu na celkovej zamestnanosti. Rozdiely v podiele spracovateľského priemyslu na zamestnanosti v rokoch 2000 a 2008 v ČR, SR, Nemecku a ostatných krajinách EU 27 sú zobrazené na grafe 4.8.

Graf 4.8: Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle (v % celkovej zamestnanosti)

Zdroj: www.czso.cz [7]

Spracovateľský priemysel ČR zamestnával v medzinárodnom porovnaní v roku 2000 zreteľne viac pracovníkov (27,7 %). Českú republiku predbehlo len Slovinsko (28,3 %). Slovensko bolo v poradí tretie (25,4 %). V Nemecku pracovalo v spracovateľskom priemysle 20,7 % a v EU 27 18,5 % pracovníkov. V roku 2008 bola na prvom mieste Česká republika s 27,3 % a hneď za ňou SR s 24,3 %. Pokles podielu spracovateľského priemyslu na celkovej zamestnanosti v roku 2008 oproti roku 2000 zaznamenalo aj Nemecko a ostatné krajiny EU 27, okrem Poľska a Rumunska.

4.3.3 Index priemyselnej produkcie

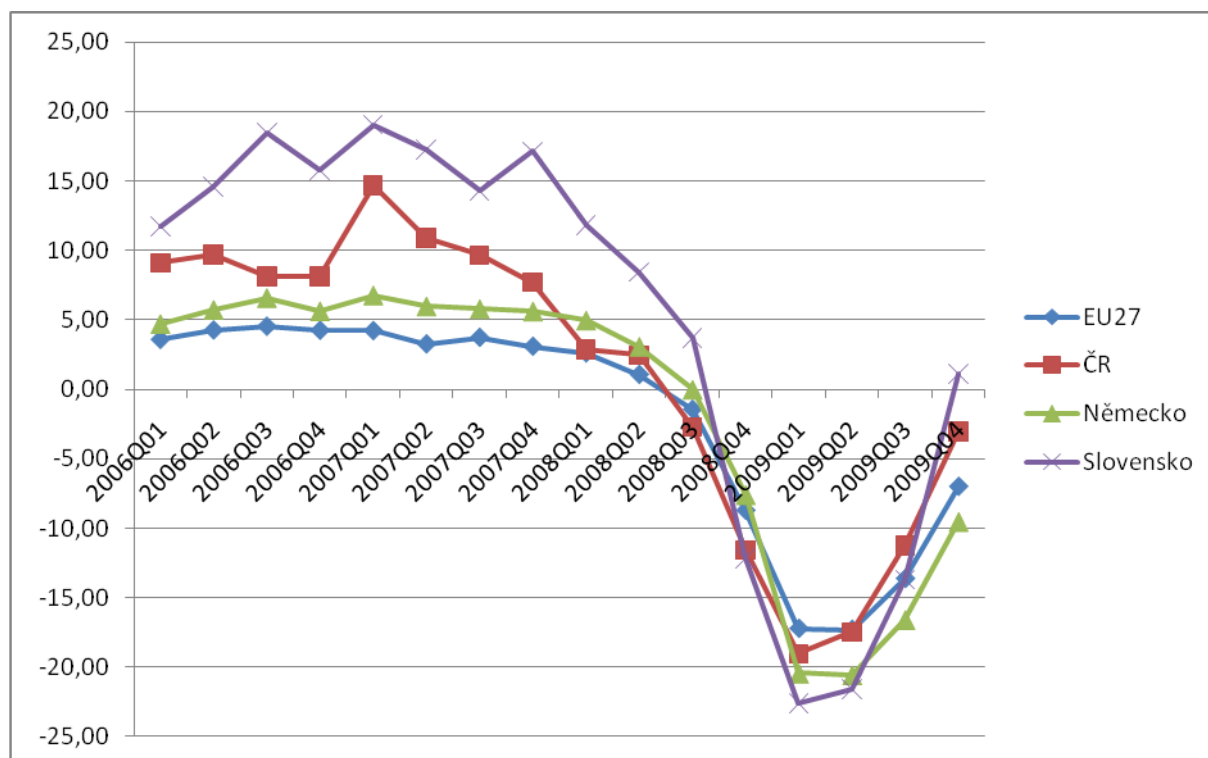
Najlepším obdobím pre český priemysel od roku 2006 bolo 1. štvrťrok 2007, odkedy priemyselná produkcia klesala až do 1. štvrťroku 2009. Priemyselná výroba ČR a hlavne výroba spracovateľského priemyslu vo veľkej miere závisí od dopytu na zahraničných trhoch. Vo vyššie spomínanom období klesala produkcia priemyslu teda hlavne kvôli útlmu domáceho a zahraničného dopytu. Postihnuté boli odvetvia s vysokým podielom priamych zahraničných investícií orientujúcich sa na vývoz, napr. výroba dopravných prostriedkov a zariadení, výroba a opravy strojov, výroba kovových konštrukcií a kovospracujúcich výrobkov. Priemyselná produkcia sa začala prebúdzat' v 2. štvrťroku 2009, kedy už nebol zaznamenaný taký veľký pokles. Za týmto obratom k lepšiemu mohla postupne ožívajúca nemecká ekonomika, zlepšila sa dôvera podnikateľov, začali sa obnovovať zásoby a rástli investície. Obnove výroby v priemysle pomohlo aj zavedenie šrotovného v Nemecku a na Slovensku, čo pomohlo hlavne výrobe automobilov v ČR.

Vrchol priemyselnej produkcie v Nemecku nastal v tom istom období ako v ČR a od tohto obdobia produkcia klesala. Najväčší prepad produkcie bol zaznamenaný v 2. štvrťroku 2009 a do konca roka 2009 sa pokles zredukoval v porovnaní s najhorším obdobím o polovicu.

Vrchol hospodárskeho boomu sa v priemere krajín EU 27 prejavil v priemysle už v 3. štvrťroku 2006, teda o pol roka skôr ako v ČR a v Nemecku. Od konca roku 2007 sa začal prejavovať klesajúci trend až do 2. štvrťroku 2009.

Asi najvýraznejšie skoky v priemyselnej produkcii boli počas obdobia 2006 – 2009 zachytené v slovenskom priemysle. Rovnako ako v priemyselnej produkcii ČR, aj Slovensko bolo najúspešnejšie v 1. štvrťroku 2007. Výroba v spracovateľskom priemysle vzrástla vtedy oproti januáru 2006 o 24,6 %, a to hlavne vďaka produkcii vo výrobe dopravných prostriedkov, produkcie v spracovaní dreva, vo výrobe strojov a zariadení inde neklasifikovaných a elektrických a optických zariadení. Koncom roka však rovnako ako v iných krajinách produkcia začala klesať. V novembri 2008 klesla najviac od roku 1999. Dá sa povedať, že spomedzi ostatných krajín sa však slovenský priemysel spamätal najrýchlejšie. Situáciu priemyselnej výroby najlepšie odráža priemyselný index produkcie. Na nasledujúcom grafe (graf 4.9) vidieť vyššie spomínané udalosti zobrazené pomocou priemyselného indexu produkcie.

Graf 4.9: Index priemyselnej produkcie (v % medziročne, očistené o počet pracovných dní)

Zdroj: www.czso.cz [7]

Pozn.: Vlastná úprava

Záver

V rámci bakalárskej práce bolo porovnané postavenie spracovateľského priemyslu v Českej republike a postavenie spracovateľského priemyslu v Slovenskej republike, Nemecku a EU 27.

Najskôr som všeobecne vymedzil, čo je to spracovateľský priemysel. V ďalšej časti bol analyzovaný spracovateľský priemysel v Českej republike z makroekonomického hľadiska. Cieľ práce bol splnený v poslednej kapitole, kde bol z hľadiska rovnakých ukazovateľov zdokumentovaný aj spracovateľský priemysel Slovenskej republiky a Nemecka a v úplnom závere bol spracovateľský priemysel týchto krajín porovnaný v rámci EU 27.

Údaje, na základe ktorých môžem porovnávať spracovateľský priemysel v jednotlivých krajinách, som čerpal so štatistických údajov štatistických úradov, pre každú krajinu z iného zdroja. Z toho dôvodu môžu byť informácie v práci trochu skreslené.

Z komparácie pozícií spracovateľského priemyslu v jednotlivých krajinách vyplýva, že spracovateľský priemysel má najväčšie uplatnenie práve v ekonomike Českej republiky. Podiel spracovateľského priemyslu na hrubej pridanej hodnote, aj napriek poklesu v roku 2008 oproti predchádzajúcim rokom, je v Českej republike dlhodobo vyšší ako je podiel tohto odvetvia na hrubej pridanej hodnote v Slovenskej republike, Nemecku a taktiež v EU 27. Ak spomeniem zamestnanosť, aj v tomto prípade je najväčšie percento zamestnaných osôb práve v spracovateľskom priemysle Českej republiky.

Vo všetkých uvedených krajinách sa dynamicky rozvíjajú spracovateľské odvetvia a odbory, ktoré vytvárajú vyššiu pridanú hodnotu, ako napríklad výroba dopravných prostriedkov a výroba elektrických strojov a prístrojov. Naopak stagnujú odvetvia, ktoré sú náročné na pracovnú silu, ako napríklad výroba textílií a výroba odevov.

Česká republika má výhodnú geografickú polohu, kvalifikovanú pracovnú silu, nízku mieru inflácie a slušnú infraštruktúru, čo je podnetom pre zahraničných investorov vytvárať na tomto území nové a nové príležitosti spracovateľského priemyslu.

Zoznam použitej literatúry

Knihy

HABERLE, H.: Průmyslová elektronika a informační technologie. Europa – Sobotáles cz. s.r.o., 2003. ISBN: 80-86706-04-4

JUROVÁ, M.: Evropská unie odvětví a infrastruktura. Computer Press (CP Books), 1999. ISBN (EAN): 80-7226-219-x

NEČADOVÁ, M., PRUCHA, Š., BREŇOVÁ, L., SOUKUPOVÁ, J.: Primární výzkum ve zpracovatelském průmyslu. In Sborník GAČR 402/03/1315. Melandrium, 2005. ISBN: 80-86175-43-X

[1] KOLEKTÍV ODDELENIA ŠTATISTIKY PRIEMYSLU A ENERGETIKY ŠÚ SR: Ročenka priemyslu SR 2009. ŠÚ SR, 2009. ISBN 978-80-89358-33-5

Elektronické publikácie

[2] MICHAL KOVAČIC [online]. [cit. 2010-04-8]. Dostupný z WWW:
↑http://www.michalkovacic.com/files/93_geografiapriemyslu-klasifikaciapriemyslu.pdf↴

[3] MINISTERSTVO PRIEMYSLU A OBCHODU ČR. Panoráma spracovateľského priemyslu ČR 2008 [online]. [cit. 2010-04-9]. Dostupný z WWW:
↑<http://download.mpo.cz/get/39990/44491/540328/priloha001.pdf>↴

[4] ZASTUPITELSKÝ ÚRAD ČR V BRATISLAVE. Souhrnná teritoriální informace (STI) Slovensko [online]. [cit. 2010-05-25]. Dostupný na WWW:
<<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/slovensko/1000797/>>

[5] EUROSTAT. European Business - selected indicators for all activities (NACE divisions) [online]. [cit. 2010-06-07]. Dostupný z WWW:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/data/database>

[6] ZASTUPITELSKÝ ÚRAD ČR V BERLÍNE. Souhrnná teritoriální informace (STI) Německo [online]. [cit. 2010-05-01]. Dostupný na WWW:
<<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/nemecko/1000636/>>

- [7] ČESKÝ ŠTATISTICKÝ ÚRAD. Průmysl v ČR v mezinárodním kontextu [online]. [cit. 2010-04-8]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/8009-09>>
- [8] ČESKÝ ŠTATISTICKÝ ÚRAD [online]. [cit. 2010-04-9]. Dostupný z WWW: ↑[http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/tab_1_systematicka_cast_okec_a_cz_nace/\\$File/Tab1.pdf](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/tab_1_systematicka_cast_okec_a_cz_nace/$File/Tab1.pdf)
- [9] MINISTERSTVO PRIEMYSLU A OBCHODU ČR. Panoráma spracovateľského priemyslu ČR 2008 [online]. [cit. 2010-04-9]. Dostupný z WWW: ↑<http://download.mpo.cz/get/39990/44491/540328/priloha001.pdf>
- [10] ZEMĚPIS.COM. Česká republika [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.zemepis.com/Cesko.php>>
- [11] ZEMĚPIS.COM. Slovensko [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.zemepis.com/Cesko.php>>
- [12] ZEMĚPIS.COM. Německo [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.zemepis.com/Cesko.php>>
- [13] ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. Vysvetlivky k Štatistickej odvetvovej klasifikácii ekonomických činností OKEČ Rev. 1.1 [online]. Dostupný z WWW: <portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_200/Klasifikacie/okec_vysvetlivky.rtf>

Zoznam skratiek a symbolov

ČR - Česká republika

ČSÚ – Český statistický úrad

CZ-NACE - Medzinárodná klasifikácia ekonomických činností

EÚ – Európska únia

HDP – hrubý domáci produkt

NACE – z francúzskeho názvu - Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes – všeobecná klasifikácia ekonomických činností EÚ

OKEČ – Odvetvová klasifikácia ekonomických činností

PSA – spolupráca automobiliek Peugeot a Citroën

SR – Slovenská republika

EU 27 – 27 členských štátov Európskej únie

Prehlásenie o využití výsledkov bakalárskej práce

Prehlasujem, že:

- som bol oboznámený s tým, že na moju bakalársku prácu sa plne vzťahuje zákon č. 121/2000 Z.z. – autorský zákon, hlavne § 35 – využitie diela v rámci občianskych a náboženských obradov, v rámci školských predstavení a využitie diela školského a § 60 – školské dielo;
- beriem na vedomie, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (ďalej len VŠB – TUO) má právo neziskovo, ku svojej vnútornej potrebe, bakalársku prácu využiť (§ 35, odst. 3);
- súhlasím s tým, že bakalárska práca bude v elektronickej podobe archivovaná v Ústrednej knižnici VŠB – TUO a jeden výtlačok bude uložený u vedúceho bakalárskej práce. Súhlasím s tým, že bibliografické údaje o bakalárskej práci budú zverejnené v informačnom systéme VŠB – TUO;
- bolo dohodnuté, že s VŠB – TUO, v prípade záujmu z jej strany, uzatvorím licenčnú zmluvu s oprávnením využiť dielo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bolo dohodnuté, že využiť svoje dielo, bakalársku prácu, alebo poskytnúť licenciu k jej využitiu môžem len so súhlasom VŠB – TUO, ktorá je oprávnená v tomto prípade odo mňa požadovať primeraný príspevok na úhradu nákladov, ktoré boli VŠB – TUO na vytvorenie diela vynaložené (až do ich skutočnej výšky).

V Ostrave, dňa

.....
Meno a priezvisko študenta

Adresa trvalého pobytu študenta:

.....

Zoznam príloh

PRÍLOHA A – Odvetvová klasifikácia ekonomických činností

PRÍLOHA B – Spracovateľský priemysel podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností

PRÍLOHA C – Medzinárodná klasifikácia ekonomických činností

PRÍLOHA D - Spracovateľský priemysel podľa medzinárodnej klasifikácie ekonomických činností CZ – NACE

PRÍLOHA A - Odvetvová klasifikácia ekonomických činností

Kód	Názov položky
A	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo, lesníctvo
B	Rybolov a chov rýb
C	Ťažba nerastných surovín
D	Spracovateľský priemysel
E	Výroba a rozvod elektriny, plynu, vody
F	Stavebníctvo
G	Obchod; opravy motorových vozidiel a výrobkov pre osobnú potrebu a prevažne pre domácnosť
H	Ubytovanie a stravovanie
I	Doprava, skladovanie a spoje
J	Finančné sprostredkovanie
K	Činnosti v oblasti nehnuteľností a prenájmu; podnikateľské činnosti
L	Verejná správa a obrana; povinné sociálne poistenie
M	Vzdelanie
N	Zdravotná a sociálna starostlivosť, veterinárna činnosť
O	Ostatné verejné, sociálne a osobné služby
P	Činnosti domácností
Q	Exteritoriálne organizácie a inštitúcie

Zdroj: www.czso.cz [8]

PRÍLOHA B - Spracovateľský priemysel podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností

Sekcia	Subsekcia	Oddiel	
D			SPRACOVATEĽSKÝ PRIEMYSEL
	DA		Priemysel potravinársky a tabakový
		15	Výroba potravín a nápojov
		16	Spracovanie tabaku
	DB		Textilný a odevný priemysel
		17	Textilný priemysel
		18	Odevný priemysel
	DC	19	Kožiarsky priemysel
	DD	20	Drevospracujúci priemysel
	DE		Papierenský a polygrafický priemysel
		21	Výroba vlákny, papiera a lepenky
		22	Vydavateľstvo, tlač a reprodukcia zvukových a obrazových nahrávok
	DF	23	Koksovanie a rafinérské spracovanie ropy
	DG	24	Chemický a farmaceutický priemysel
	DH	25	Gumársky a plastový priemysel
	DI	26	Priemysel skla, keramiky, porcelánu a stavebných hmôt
	DJ		Výroba kovov a kovospracujúcich výrobkov
		27	Výroba kovov vrátane hüttnického spracovania
		28	Kovospracujúci priemysel
	DK	29	Výroba strojov a zariadení
	DL		Výroba elektrických a optických prístrojov
		30	Výroba kancelárskych strojov a počítačov
		31	Výroba elektrických strojov a prístrojov
		32	Výroba rádiových televíz. a spojovacích zariadení
		33	Zdravotnícka technika, meracie prístroje, optika
	DM		Výroba dopravných prostriedkov
		34	Výroba motorových vozidiel
		35	Výroba ostatných dopravných zariadení
	DN		Spracovateľský priemysel inde neuvedený
		36	Nábytok a ostatný spracovateľský priemysel
		37	Úprava druhotných surovín

Zdroj: www.mpo.cz [9]

PRÍLOHA C - Medzinárodná klasifikácia ekonomických činností

Kód	Názov položky
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybárstvo
B	Ťažba a dobývanie
C	Spracovateľský priemysel
D	Výroba a rozvod elektriny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
E	Zásobovanie vodou; činnosti súvisiace s odpadovými vodami, odpadmi a sanácia
F	Stavebníctvo
G	Veľkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidiel
H	Doprava a skladovanie
I	Ubytovanie, stravovanie a pohostinstvo
J	Informačné a komunikačné činnosti
K	Financovanie a poisťovanie
L	Činnosti v oblasti nehnuteľností
M	Profesijné, vedecké a technické činnosti
N	Administratívne a podporné činnosti
O	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
P	Vzdelanie
Q	Zdravotná a sociálna starostlivosť
R	Kultúrna, zábavná a rekreačná činnosť
S	Ostatné činnosti
T	Činnosti domácností ako zamestnávateľov; činnosti domácností produkujúcich bližšie neurčené výrobky a služby pre vlastnú potrebu
U	Činnosť exteritoriálnych organizácií a orgánov

Zdroj: www.czso.cz [8]

**PRÍLOHA D - Spracovateľský priemysel podľa medzinárodnej klasifikácie
ekonomických činností CZ – NACE**

Sekcia C	Spracovateľský priemysel
10	Výroba potravinárskych výrobkov
11	Výroba nápojov
12	Výroba tabakových výrobkov
13	Výroba textílií
14	Výroba odevov
15	Výroba kože a s ňou súvisiacich výrobkov
16	Spracovanie dreva, výroba drevených, korkových, prútených a slamených výrobkov, okrem nábytku
17	Výroba papiera a výrobkov z papiera
18	Tlač a rozmnožovanie náhradných nosičov
19	Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov
20	Výroba chemických látok a chemických prípravkov
21	Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov
22	Výroba pryžových a plastových výrobkov
23	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov
24	Výroba základných kovov, hutné spracovanie kovov; zlievarenstvo
25	Výroba kovových konštrukcií a kovospracujúcich výrobkov, okrem strojov a zariadení
26	Výroba počítačov, elektronických a optických prístrojov a zariadení
27	Výroba elektrických zariadení
28	Výroba strojov a zariadení inde neuvedených
29	Výroba motorových vozidiel (okrem motocyklov), prívesov a návesov
30	Výroba ostatných dopravných prostriedkov a zariadení
31	Výroba nábytku
32	Ostatný spracovateľský priemysel
33	Opravy a inštalácia strojov a zariadení

Zdroj: www.czso.cz [8]

